JOSIP ANTOLOVIĆ

SVETOST NA DJELU

28157

Dragom Franku
za rođendan [illegible]
Baka,

199

Josip Antolović DI

SVETOST NA DJELU

ZAGREB 1969.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara

Na omotu: »Petar Barbarić« —
Grafička obrada prof. Zdenka Sertić

Izdao i odgovara: Josip Antolović, Zagreb, Voćarska 106 — Tisak: »Plamen«, Slav. Brod, Omladinska 26

PREDGOVOR

O Petru Barbariću pisano je već prilično. Njegov je životopis na hrvatskom jeziku izašao u tri različita izdanja, na njemačkom u dva, a preveden je i na talijanski, mađarski, slovenski i češki jezik. Na hrvatskom je nedavno izašao i »Duhovni profil Petra Barbarića«. Ovo bi prema tome bila već četvrta knjiga o Barbariću na hrvatskom jeziku. O njemu je također prilično pisano prigodom 70-godišnjice smrti po našim časopisima, a jedan je članak izašao i u »L' Osservatore Romano«. No dokle god se vodi postupak za beatifikaciju ili kanonizaciju Božjeg Ugodnika, potrebno je neprestano o njemu pisati, da bude što bolje i svestranije poznat među vjernicima,, da ga vjernici zavole i steknu što veće pouzdanje u njega. Tu svrhu ima i ova knjižica. Ona nam prikazuje Petra Barbarića u svjetlu općeg poziva na svetost koji nam je svima upravio II Vatikanski Sabor. Ona govori o težnji za svetošću, o utjecaju svetaca i Božjih ugodnika u Crkvi općenito te o životopisima svetaca. Ona nam ocrtava lik Petra Barbarića na temelju njegovih sačuvanih pisama, koja je upravljao svojoj rodbini, prijateljima i Ocu Zabeu, svome nekadanjem odgojitelju i profesoru.

Napokon prikazuje nam ga u uspomenama jednoga njegovoga suvremenika, koji se je kao i on odlikovao kreposnim životom u travničkom sjemeništu, a kasnije kao redovnik i svećenik. Dva završna poglavlja prikazuju nam rad na promicanju postupka za Petrovu beatifikaciju.

Hoće li ova knjižica kao i prijašnje naći dobrohotnih čitatelja? Nadamo se da hoće u prvom redu među svećeničkim pripravnicima, jer je Petar Barbarić napose njihov, a zatim i kod svakog mladića koji ne želi da se izgubi u sivoj svagdašnjici i osrednjosti nego koji se želi izdignuti i poletjeti u visine. Najbolji su putokaz u visine Božji ugodnici koji nam od reda mogu ponavljati kao sv. Pavao prvim kršćanima: »Ugledajte se u me kao ja u Krista!« U doba kad mnogi mladi ljudi u našoj sredini koji polaze vjeronaučne tečajeve imaju toliko smisla za duhovne vrednote možda će i ova knjižica biti dobro došla, jer pokazuje na konkretnom primjeru kako se može biti veseo, duhovit, usudio bih se reći i šaljiv mladić, a u isto vrijeme ostati čist, neporočan, vjeran svojim svakidanjim malim dužnostima te slijediti svoj ideal hrabro sve do smrti u cvijetu mladosti.

U Zagrebu, na blagdan svetoga Franje Ksaverskoga 1967.

Pisac

KAKO JE PETAR BARBARIĆ PRETEKAO II VATIKANSKI KONCIL?

Kao članovi Crkve živimo u njezino pokoncilsko doba. Svi mi, osim rijetkih iznimaka, nastojimo reformu Crkve shvatiti ozbiljno i odgovorno, pa smo svijesni da pokoncilska Crkva može mnogo toga naučiti na primjerima pretkoncilske Crkve. U tom smislu nam je i te kako dobro došao i primjer Petra Barbarića. On je u svom kratkom životu nastojao ostvariti ideal potpunog kršćanina. Taj se ideal sastoji u ozbiljnom nastojanju oko kršćanske svetosti i savršenosti, kakvu nam je zacrtao Isus Krist u Evanđelju. Na tu smo svetost svi pozvani, i II Vatikanski sabor u 5. poglavlju svog najvažnijeg dokumenta, dogmatske konstitucije o Crkvi »Lumen gentium«, govori nam o »Općem pozivu na svetost u Crkvi«.

»... Svi su članovi Crkve pozvani na svetost, koja će se očitovati u plodovima što Duh proizvodi u vjernicima...« (br. 39.).

»...Krist je propovijedao svetost života pozivajući sve svoje učenike da budu savršeni kao što je savršen Otac nebeski. Vjernici dakle moraju proživljavati svetost očitujući je u punini kršćanskog života i u savršenstvu ljubavi...« (br. 40.).

»... Svatko prema svojim darovima i dužnostima može napredovati u svetosti slijedeći siromaš-

noga, poniznoga i križem opterećenoga Krista, u svjetlu vjere, ufanja i ljubavi. Duhovni pastiri neka također primjerom promiču svetost u Crkvi koja će svakim danom biti sve veća. Svećenici neka znadu revnovati poput onih svećenika koji su iza sebe ostavili svjetao primjer svetosti. Službenici nižega reda, a nadasve đakoni i laici odabrani od Boga, čuvajući se čisti od svakoga poroka neka nastoje uskladiti dušu i srce svom uzvišenom pozivu. Bračni drugovi i kršćanski roditelji neka budu svima primjer neumorne i plemenite ljubavi, postajući suradnici plodnosti u Crkvi. Osobe koje se bave teškim poslom neka znadu nasljedovati Krista, čije su se ruke bavile ručnim radom. Neka se znaju osobito sjediniti s Kristom patnici, pritisnuti siromaštvom, bolestima, nevoljama i progonstvima. Svi će se oni posvetiti koji budu znali u duhu vjere primati udes svoga života...« (br. 41.).

»... Svetost se postizava posredstvom ljubavi, koja je vez savršenosti i punina zakona. Najstariji je oblik svetosti mučeništvo, koje je dano malom broju: a svi neka budu spremni slijediti Krista na putu križa. Svetost veoma potpomažu evanđeoski savjeti, od kojih najviše upada u oči posvećenje Bogu u djevičanstvu i celibatu. Crkva se raduje svojim sinovima koji prihvaćaju siromaštvo i odriču se vlastite volje. Neka svi vjernici žive na ovom svijetu, a da se ne prilijepe na stvari koje prolaze...

... Attendant igitur omnes, ut affectus suos recte dirigant, ne usu rerum mundanarum et adhaesione ad divitias contra spiritum paupertatis evangelicae a caritate perfecta prosequenda impediantur, monente Apostolo: Qui utuntur hoc mundo, in eo ne sistant: praeterit enim figura huius mundi. — Stoga neka svi paze, da pravo upravljaju svojim osjećajima, kako ne bi upotrebom svjetskih stvari i pristajanjem uz bogatstvo protiv duha evanđeoskog siromaštva bili spriječavani u provođenju savršene ljubavi, kako opominje Apostol: I koji uživaju ovaj svijet, neka

se ne zaustave na njemu: jer prolazi obličje ovoga svijeta...« (I. Kor. 7, 31.) — (br. 42.).

Dokumenat sam osim posljednjeg pasusa citirao ne doslovno nego samo po sadržaju. Čitatelj će lako doći do potpunog teksta u hrvatskom prijevodu koncilskih dokumenata.

Pozivom na svetost obuhvaćeni su svi kršćani: u prvom redu biskupi i svećenici, a zatim ostali klerici, redovnici i redovnice te svjetovnjaci. Naročito se hvali nastojanje oko svetosti prihvaćanjem evanđeoskih savjeta: siromaštva, čistoće i poslušnosti.

Sluga Božji Petar Barbarić divno je ostvario u svome životu taj opći poziv na svetost. Kao sjemeništarac upoznao je ličnost Isusa Krista i oduševio se za nasljedovanje poniznoga i krotkoga Krista gajeći osobitu pobožnost prema Njegovu Presvetom Srcu. Ta je pobožnost bila za Petra velika škola nasljedovanja Krista. Vršeći svoje đačke i školske dužnosti vazda je imao na stolu sliku Presvetog Srca Isusova, koje mu je bilo uzor kako se izvršavaju staleške dužnosti.

Koncilski dokumenat naglašava nastojanje oko svetosti vježbanjem bogoslovnih kreposti: vjere, ufanja i ljubavi. I te je kreposti Petar Barbarić vježbao upravo u herojskom stupnju. To je na temelju savjesnog i temeljitog proučavanja Petrova života izložio po dužnosti pred crkveno sudište O. Alojzije Curinaldi D. I.

Bogoslovnu krepost vjere vršio je Sluga Božji Petar Barbarić na heroičan način. Nije on samo uopće vjerovao sve objavljene istine nego bi bio spreman, da za svaku pojedinu dade svoj život. No kad već nije mogao za vjeru život žrtvovati, to je ipak bio spreman, da brani istine vjerske kod svake prilike, koja mu se pružila.

Zahvalan za milost vjere Sluga Božji Petar Barbarić nastojao je, da uvijek savršenije živi od vjere. Njegova načela, njegove težnje, njegove misli i djela, jednom riječju sav život njegov barem zadnjih godina bijaše skroz prožet vjerom.

Sva otajstva svete vjere bila su Petru Barbariću sveta. Vjera za koju mu oci lijevahu krvcu, bila mu je kroz vas život svjetlo i obrana, izvor i korijen svih vrlina njegovih.

Neprestanom vježbom Petar Barbarić postigao je savršenu skladnost s voljom Božjom. U svjetlu vjere gledao je uzvišenost svećeničkog staleža i govorio: »Za zvanje bio bih spreman i sto puta umrijeti.« I jer se je njegovo zvanje temeljilo na živoj vjeri, zato mu je i bilo čvrsto kao stijena.

I bogoslovnu krepost ufanja vježbao je Petar Barbarić u heroičnom stupnju, to jest u višem nego je to obično ljudima vlastito. Što mu je na stazi života bilo tamnije i mučnije, to se je više djetinjskim pouzdanjem oslanjao na očinsku Božju ruku. Za besanih noći u bolesti kada mu je bilo jako teško, počeo bi moliti strelovite molitvice, osobito 70. psalam: «U Tebe se, Gospode uzdah...« — i onda je, reče, sve dobro.

Heroizam ufanja Petra Barbarića najuvjerljivije se je pokazao u zadnjoj bolesti, koju je podnosio izvanredno strpljivo i predano u volju Božju.

Bio je velik i u kraljici svih kreposti, ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Ljubav je dokazivao prije svega u tom, da je za cijelog života održavao sve Božje i crkvene zapovijedi, a kao sjemeništarac i kongreganista sve sjemenišne i kongregacijske propise. Ljubav prema bližnjemu bila je kod njega općenita od koje nije nitko bio isključen.

Petar je prihvatio i evanđeoske savjete, koje također koncil preporučuje kao izvanredan oblik svetosti. Malo pred smrt to je nastojanje okrunio redovničkim zavjetima: siromaštva, čistoće i poslušnosti. Iako nije bio mučenik krvlju, to je ipak junački kročio za Kristom patnikom, osobito u svojoj zadnjoj bolesti, kada je nemilosrdna sušica izgrizala njegova pluća i njegov mladi život. Kako u njegovu životu nije bilo ništa izvanredno to njegova svetost može biti bliza i pristupačna svima. Njega je lako

nasljedovati i zato je njegov lik tako suvremen i može svima poslužiti da ispune ono na što ih poziva II Vatikanski sabor.

Dogmatska konstitucija »Lumen gentium« shvaća kršćansku svetost prvenstveno kao darivanje Boga ljudima. Bog Otac po svome utjelovljenome Sinu u Duhu Svetome odabire sve i poziva na svetost, ali »ne snagom njihovih djela, nego na temelju svoje milosne odluke«. Čovjek može na taj milosni poziv u punoj slobodi odgovoriti: »Na Tvoju riječ, Gospodine!« A onda mu preostaje da »svetost koju je primio zadrži i usavrši u životu te živi kao što se dolikuje svetima.« Prema tome posao je kršćanina davati odgovor Bogu koji izabire i poziva na svetost, koji ju po milosti posvetnoj u svetom krštenju daje, a taj odgovor mora biti dostojan Božjega poziva i odabranja.

Oni koji su izbliza poznavali život Petra Barbarića tvrde, da nije nikad izgubio krsnu nevinost, dakle onaj božanski život koji je zadobio na svetom krštenju i koji je čisti Božji dar. Kad je došao do uporabe razuma on je sve više rastao u tome životu i razvijao ga, a pogotovo kao sjemeništarac. Bog je u njemu radio, a Petar je s Njime odlično surađivao i na taj način donosio one divne plodove svetosti koje Duh Sveti daje svojim odabranicima. Petar je dakle dijete milosti Božje, milost je u njemu bila silna, no ona je našla pogodno i prikladno tlo, da se je moglo razviti do neobičnih visina. Zato je mogao ponavljati sa sv. Pavlom: »Po milosti Božjoj jesam što jesam i Njegova milost nije u meni bila uzalud!«

SVETOST — ČIJI JE TO IZUM?

Pogledajmo kako i Sveto Pismo traži svetost od ljudi upravo nekom upornošću.

Sama riječ »svetost« jedna je od onih koje dominiraju u čitavoj starozavjetnoj Božjoj objavi. Ona se prije svega upotrebljava za Boga kao i za sve što od Njega dolazi i što Mu je posvećeno. Ta je riječ isto tako česta i u Novom Zavjetu. Ako bismo željeli kratko sažeti sve ono što nam Sveto Pismo kaže o svetosti, onda bi to glasilo: Bog sam je prauzrok svake svetosti. Zato nam je i Krist Gospodin zapovjedio: »Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!«

Zahtjev, kategorički imperativ svetosti jest »par excellence«, u najodličnijem smislu riječi sadržaj čitave Kristove nauke počevši od govora na Gori pa do oproštajnih besjeda na zadnjoj večeri i do posljednjih opomena nakon uskrsnuća a prije uzašašća na nebo.

Svetost je najviša i najpreča dužnost sviju. Ona je srž svega onoga što se traži od svakoga tko želi ispovijedati vjeru u Krista. Odatle onaj zov svetog apostola Pavla prvim kršćanima, koji biva sve jači i naglašeniji, dok ne dođe dotle da ih naziva svetima. A život svetih nije ništa drugo nego evanđelje pretočeno u djela, kako to lijepo kaže sv. Franjo Saleški: »Ja ne poznajem druge razlike između pisana

Evanđelja i života svetaca od one koja je između glazbe pisane notama i one koju će izvesti koji umjetnik.« Zato i život siromaštva nije nikakvo iznašašće sv. Franje Asiškog, život iz temeljnih misli duhovnih vježba nikakav izum sv. Ignacija Lojolskog, život u službi bolesnika nikakvo otkriće sv. Kamila de Lelli ili sv. Ivana od Boga te život posvećen poučavanju i odgajanju mladeži nikakav privilegij sv. Ivana de la Salle ili sv. Josipa Calasanzija. Oni su sve to naučili u školi Kristova Evanđelja te prema tome živjeli i djelovali. Crkva ne upravlja svoju nauku prema životu i nauci svetaca nego ispituje život i nauku svetaca prema smjernicama Evanđelja. Ali budući da su neki sveci ispunjeni Božjim Duhom jednu ili drugu nauku evanđelja shvatili svim žarom i toplinom svoga u Boga zaljubljenog srca, to i mi preko njih često dolazimo do nove jasnoće i dubine, tako da nam se čini kao neka nova objava Kristove nauke.

Pogledajmo sada, a što zapravo znači svetost?

Svetost je težnja za skladnim, potpunim razvitkom naravi i nadnaravi u čovjeku. Nenaravnost ili neka grčevita napetost nisu nipošto znakovi svetosti. Narav se ne smije dotući nego je valja dovesti do pravog razvitka.

Sveci su osobni individui. Među njima ima veoma malo onih, koje bi Nijemci nazvali »Doppelgänger«, tj. da su dvojica potpuno isti, jedan kao da bi bio dvojnik ili blizanac drugoga, nego je naprotiv svaki svetac svoje vrste. Nema šablone prema kojoj bi trebalo oblikovati svece. Šablona postoji samo kod raznih sladunjavih prilika iz gipsa, gdje se često puta ne razaznaje, da li je to muško ili žensko. Spol, dob, temperament, nadarenost, zvanje, životne okolonosti, baština, rasa dolaze i te kako do izražaja kod svih svetaca. Petar, Pavao, Ivan, Augustin, Zlatousnik, Jeronim, osnivači redova, Franjo Saleški, Ivan od Križa, to su potpunoma originalno izgrađene ličnosti. Veoma je upadan romanski i germanski tip svetaca, aktivac ili kontemplativac. Nije samo jedan tip kato-

lički nego svi. Krivo je, ako netko nastoji nasljedovati one crte svetaca koje mu uopće ne pristaju, ili posve anorganički, nepovezano: od ovoga ovo, a od drugoga opet ono. Tako bi samo nastali ljudi, koji su sazdani od pojedinačnih poteza, nešto umjetno, patvoreno. To je upravo veličina svetaca da su ličnosti jednoga kova, jednoga formata.

Neobičnost nije nužna u životu svetaca. Doduše u životopisima svetaca, osobito onim starijima, vole baš takove stvari naglašavati, kao što su mistični darovi i čudesa. Najdublju nutrinu sveca nije lako opisati. Svatko stoji s poštovanjem pred jednostavnom svetošću jedne majke, koje veličina leži u žrtvi dana i noći za djecu i muža. O njoj se malo govori, a ipak je ona prizor pred Bogom, anđelima i svecima; da, njezina će veličina tada tek zasjati kad je Gospod uzme k sebi. Noviji sveci pokazuju često takovu jednostavnost, tako da se čovjek pita, pa u čemu se njihova svetost uopće sastoji, a odgovor ćemo tek tada naći, kad se upoznamo s njihovim nutarnjim životom. Tako je na primjer kod svete Male Terezije ili kod Sluge Božjega Petra Barbarića.

Svi su ljudi pozvani na svetost, premda je veličina i visina svetosti različita, već prema tome kako ju Bog hoće dati. U svetosti se može neprestano rasti sve do smrti. Nijedan svetac nije već takav rođen, isto tako kao što nitko nije rođeni junak. Svi su podložni zakonu postajanja i borbe. Sretne naravne sposobnosti znače mnogo, ali ne sve. Na putu do svetosti treba mnogo borbe, naprezanja, truda i suradnje s milošću Božjom. Mogli bismo onu poznatu: »Poeta nascitur, orator fit« primijeniti i na sveca, dodavši: »sanctus fit« — svetac se postaje pomalo.

Križevi i patnje u životu svetaca sveti su znakovi pravog preodabranja. Njima Bog čisti i kuša dušu svojih odabranika kao zlato u vatri. Zato su svi sveci, bilo aktivci bilo kontemplativci, mnogo trpjeli kako nutarnje muke: žalost, potištenost, grižnju savjesti, tako i vanjske kao: bolesti, poniženja, progonstva, nerazumijevanje sa strane bližnjih, koji put i poglavara.

Ima kršćana koji trajno žive bez teškog grijeha. Čitav se njihov razvitak kreće unutar normalnih granica njihova zvanja, a ipak je njihov život bez sjaja, bez svetačke aureole, jer je samo osrednji. Nedostaje im žarka ljubav prema Bogu. Oni su doduše časni ljudi, ali nipošto sveci. A ipak bi trebalo od časnog učiniti svetački život; trebalo bi porasti u ljubavi prema Bogu, trebalo bi se zanijeti idejom žrtve za druge. U tome se sastoji savršenstvo i naših najjednostavnijih čina. Život je uglavnom redoslijed malih, često jadnih djela, ali koja ljubav može podignuti, pobožanstveniti, učiniti velikima za vječnost. Umjetnina, slika ili kip nije ništa drugo nego učinak velikog broja malih poteza kistom ili dlijetom. Umjetnička vrijednost djela raste iz misli umjetnika, koji u svaki udarac udahnjuje dušu i život. I mi možemo ostvarivati vječnost u svakom našem činu — pingere aeternitati. U tome leži veličina svetaca svakidašnjice: činiti obične, malene efemerne poslove na neobičan, svetački način. U toj nam umjetnosti Sluga Božji Petar Barbarić može poslužiti kao izvanredan uzor.

U čemu leži općenito govoreći veličina jednog čovjeka?

— U trostrukome: u veličini njegova ideala,
u vjernosti svakidanjim dužnostima,
u strpljivom, ili još bolje, junačkom podnašanju križeva.

Ako netko ima doduše velik ideal, ali nema vjernosti ili nije vjeran svakidanjim dužnostima, onda je on samo fantasta, zanešenjak. Ako pak netko ima velik ideal i vjeran je svakidašnjici, ali nema hrabrosti u podnašanju patnja, onda je slabić. Ove općenite misli možemo primijeniti i na svetost. Ideal je svetaca u ljubavi prema Bogu; za Njega, Njegovu čast i Njegovo kraljevstvo raditi i živjeti. Vjernost u

svakidašnjici jest njihova svetost radnoga dana, ono što Nijemci nazivaju »Werktagsheiligkeit«.

Kardinal Newman jednom je zgodom rekao: »Sveci izgledaju svijetu kao veliko mnoštvo vidljivih ljudi. Oni ne čine ništa upadno, oni čine što mogu, nutarnje napreduju, ali to samo Bog zna. Oni ne ljube zato da se tom govori. Njihova su djela, njihovi dokazi ljubavi, molitve, odricanja, borbe i pobjede sakrivene. A ipak je sigurno, da će jedan stvarno svet čovjek, premda izgleda kao ostali ljudi, raspolagati nekom vrsti tajne moći, koja će na sve djelovati, koji imaju nešto slično u sebi ili koji za tim teže.«

Ustrajnost žilavost, postojanost, hrabrost u patnji leži napokon ne u jednoj uri neke naročite odluke nego često u postojanosti kada valja čitav život kročiti trnovitim putem. Ustrajnost je tada tajna pobjede. Onda se govori o strpljivosti kao o genijalnosti svetaca. Kao što su već na naravnom polju često puta velika djela plod i po stoti put započinjanja iznova, isto je tako i u svetosti. Valja imati odvažnosti i vremena da se postane svetac. Postojanost se ne sastoji u tome, da se nikad ne pogriješi, nego u tome, da se uvijek ponovno ustaje.

Veliki asketski pisac, engleski obraćenik, oratorijanac William Faber rekao je jednom zgodom: »Uvjeren sam, da ćemo na sudnji dan s čuđenjem otkriti, da se život mnogih junaka i svetaca sastojao iz neprekinutog lanca hrabrih započinjanja iznova.« Zar to ne znači ono što je Spasitelj rekao: »In patientia vestra possidebitis animas vestras?« — Postojanošću ćete spasiti svoje duše!

Životopisac svetoga apostola Pavla, Holzner, rekao je, da bi najkorisnija knjiga u svetačkim biografijama bila ona, koja bi obradila i pogrješke svetaca i neprestanu borbu protiv njih. Mi zapravo već imamo takvu knjigu, a to je samo Sveto Pismo. Ono opisuje neumoljivom iskrenošću uz veličinu i slabosti svojih junaka. Dosta se je samo jedamput zadupsti u život proroka i apostola. Sjetite se Petra i mno-

gostrukih propusta i pomanjkanja Isusovih apostola. Velika je za nas utjeha spoznaja, da je i na velikanima u kraljevstvu Božjem milost Božja morala dugotrajno raditi.

Nema sumnje, da je grafologija umjetnost, koja otkriva naše dobre i loše naklonosti i sposobnosti. Iskrsava pitanje, da li nam što naročito očituje o životu i karakteru svetaca. Tim se problemom desecima godina bavio franjevac P. Francesco Moretti. O tome je izdao i studiju. A rezultat? — Grafologija ne otkriva neko osobito vodstvo milosti Božje kod svetaca. Oni su ljudi, kao i mi, te su se morali boriti protiv istih slaboća i pogrješaka kao i mi.

Monsignor Clementi dade se na smion pothvat: Pošalje Patru Moretti-u na ogled 58 rukopisa raznih svetaca, a da nije označio imena kod pojedinih primjeraka. Od tih 58 rukopisa samo tri rukopisa pokazivahu svetačku obdarenost od mladosti. To su: Pijo X, Ivan Berchmans, Margareta Alacoque. Ostalih 55 očitovahu više - manje teške pogrješke i slaboće — te su istom iza ozbiljnih nutarnjih borba i postojanom molitvom doprli do svetačke aureole. Sudeći jedino po njihovoj čovječjoj obdarenosti ne bijahu određeni za svetost. Samo pomoću djelovanja milosti Božje! Svima nama na veliku utjehu!

Unatoč veličine i svetosti:

Franjo Asiški — tašt i otporan protiv autoriteta predpostavljenih;

Filip Neri — trgovačkim zanimanjem sticati, a varanjem svojih bližnjih;

Ivan od Križa — više duh razaranja nego izgradnje — skeptik;

Vinko Paulski — naklonost na varku i prevaru;

Katarina Sijenska — polovičnost; alternativa: ili jako pokvarena ili jako kreposna;

Terezija Avilska — vrlo sjetilna i sklona na stanovite užitke;
Terezija od Malog Isusa — naklonost na lak i lagodan život.

To su eto prema grafološkom istraživanju bile sklonosti spomenutih svetaca. Tome su bili prirodno skloni i zato su se morali veoma boriti da postignu onako veliku svetost. Time njihova svetost samo dobiva na sjaju, jer su uspjeli unatoč negativnim prirodnim sklonostima i nagnućima.

Početkom I svjetskog rata uručio je Monsignor Clementi grafologu - samostancu jedan list sv. Josipa de Cupertino, koji bi upravo imenovan patronom aeronauta. Smeten i zaprepašten otkrije P. Moretti iz rukopisa, da Svečev rukopis otkriva znakove slabosti značaja i osvetljivosti. Clementi ga umiri riječima: »Vaš grafološki pronalazak potvrđuje upravo ono, što već znademo; Svetac se morao cijeli svoj život boriti protiv pogrješaka, koje ste naveli.«

Za svetoga Jeronima na primjer znademo da je imao veoma strastvenu narav. Bio je žestok, kolerik i sklon na senzualnost.

Neka su njegova pisma protiv protivnika krajnje oštra. I izgleda kao da je bio opsjednut senzualnim napastima. Iako sam, u pustinji, omršavio od posta i od svladavanja, ipak je bio strašno mučen napastima, kako sam piše: »Ja koji sam se proganjan strahom od pakla dragovoljno osudio na ovu vrstu zatvora, gdje nisam imao društva osim škorpiona i divljih zvjeri, često sam duhom letio usred mnoštva rimskih djevojaka... i u tijelu, koje je umrlo prije nego život, buktio je samo plamen požude. Sjećam se da sam proveo, i to ne jedamput, čitav dan i noć vičući i udarajući se u prsa ne prestajući sve dotle dok Gospodin nije vratio mir mojoj duši...«

U jednom su svi sveci ipak jednaki, naime u neograničenoj ljubavi prema Gospodinu.

Jedna je od crta novoga smjera u Crkvi, da se je počelo oštro ispitivati predodžbe o svecima. Ne čestitost nekog blijedog bića, nego živa ličnost u nesigurnosti a ipak u nastojanju i borbi za savršenstvo. To je ideal. Znanje za sve ljudsko i za propuste, a ipak uza sve to postati savršen, to je danas predpostavka biografija svetaca. Prošlo je vrijeme, kad je bio običaj, da se odviše ljudske strane kod svetaca prešute. Sveci su najveći kad ih prikazujemo onakvima kakvi su bili, bez pobožnog retuširanja njihovih borba i pogrješaka. Više nije važno ili barem odlučno, da li će neke stvari kod svetaca biti »piarum aurium offensivum« — da li će vrijeđati čije »pobožne uši«.

Prisustvovao sam jednom razgovoru među svećenicima. Jedan je počeo pretjerano govoriti o uslišanjima, čudesima i svetosti Pija XII. Na to je primjetio Monsignor Čedomil Čekada, da to nije potrebno. Pijo XII bio je i odviše velik i prema tome za svoju slavu nimalo ne potrebuje naših pretjeravanja i uvećavanja.

Još valja veoma dobro naglasiti, da ne želimo govoriti o »osebujnim« svecima, kod kojih su značajne ove crte: mnogo molitve, a tada i mnogo neljubaznosti; davati milostinju, ali ne plaćati račune; pobožni razgovori, ali i kritike sve okoline; predanje Bogu, ali i osobna lijenost, nepokretnost; pobudne riječi, ali i neiskrenost s potajnom željom za osvetom i mnogo slavohleplja te naduvenosti. Mnogo govora o svetosti, ali nikakve sućuti za tuđu bol, bez nutarnje bistrine mišljenja i planiranja, bez prave duboke ljudske dobrote. Ovdje je govor o onima, koji u potpunoj ljubavi prema Kristu teže prema visinama, ali se moraju i teško boriti da ostanu vjerni, koji se nakon najrazličitijih pogrješaka uvijek ponovno dižu. Tu vrijedi osnovno načelo: Svet je onaj tko hoće da to bude! To su oni, na kojima će se drugi edificirati i zadobiti odvažnosti za veličinom.

Putevi prema svetosti: Svaki je porast u svetosti milost. Zato moramo prije svega u poniznosti i skrušenosti srca mnogo moliti. Bez molitve nema svetosti. Svi su sveci od reda bili ljudi velike, duboke, pro-

življene i žarke molitve. I najveći aktivci kao na primjer sv. Franjo Ksaverski, sv. Petar Claver, sv. Ivan Vianney našli su ipak mnogo vremena za molitvu pa makar po noći. Kad je već govor o molitvi, onda spomenimo važnost razmatranja za posvećenje. Sv. Alfonz Liguori tvrdi, da su svi sveci postali sveti baš po razmatranju. Razmatranje je bezuvjetan temelj ozbiljnog duhovnog života. Zato se odmah pozna na jednom svećeniku, redovniku, laiku da li razmatra ili ne. Onaj koji ne razmatra površan je, plitak, lakomislen, nedostaje mu duhovnosti. Zato nema ni prave pobožnosti kod sv. Mise, brevira, krunice. Ako je svećenik, propovijedi su mu hladne i bez unkcije. Važnost razmatranja za klerike uočila je i sveta Crkva, kad u 125. kanonu crkvenog prava propisuje: »Curent locorum Ordinarii... ut clerici quotidie orationi mentali per aliquod tempus incumbant...«

Drugi je uvjet za svetost spremnost da se obratimo, čežnja da postanemo novi ljudi u Isusu Kristu. Bez te čežnje nemoguć je svaki napredak. Sva potreba za otkupljenjem odaje čežnju za očišćenjem, za preobraćenjem, da uzmognemo pravo stajati pred licem svoga Boga. Ta je spremnost na obraćenje uvijek povezana s pouzdanjem u snagu Božje milosti koja nas je kadra preoblikovati. Ali želja za porastom ne smije biti samo u ovoj ili onoj točki nego potpuna »metanoia«, novi način mišljenja i shvaćanja, neka vrsti smrt svega staroga, da uzmognemo živjeti novome. Tu je spremnost na obraćanje pokazao sv. Pavao pred vratima Damaska, kad je pitao: »Gospodine, što hoćeš da činim?« A s time je usko povezano što Gospodin od nas traži, to jest, da »gladujemo i žeđamo za pravdom«.

Neki imaju svoj stav prema svetosti. On se sastoji u tome, da žele imati čiste račune s Božjim zapovijedima, a ići dalje od toga, nije im stalo. To je zapravo neko nastojanje da se osiguraju pred Božjom kaznom, a ništa ne gore za pobjedom pravde u vlastitom životu i u svijetu. Želi se mir dobre savjesti, mir s Bogom, ali ne i Bog sam. Takve bismo

mogli definirati onom možda malo zlobnom rugalicom, koju su prišivali nekim monasima kao ideal: »Sedere post fornacem, cum omnibus vivere in pace, adorare Deum trinum et bibere bonum vinum.« — Sa svima živjeti u miru, sjediti u zapećku, klanjati se Trojedinome Bogu i piti dobro vino.

Kudikamo je vrednije kad se netko oduševljava za pravednost, za vjernost, za herojizam. Ali i to nije ono zadnje, pogotovo ako proizlazi iz nekog samo naravnog nagona. Zato se je inače dobri i revni apostol Dalmacije, Otac Ardelio Della Bella D. I. bojao za sebe i govorio: »Ah povero di me, che ne ho fatto niente di bene. Tutto è soltanto il mio naturale attivo«. — Bijedna li mene, koji ne učinih ništa dobra. Sve je bila samo moja prirodna aktivnost.

Moramo se neprestano ispitivati da li u zalaganju za kraljevstvo Božje stvarno Boga tražimo, Njega želimo prije svega, u čistoj revnosti radi Njega samoga? Eto, to znači »gladovati i žeđati za pravdom«.

Ovakakv stav možemo nazvati i kršćanskim herojizmom. Ta je riječ umjesna, ako se pravo razumije. Herojizam je kršćanski, ako raste iz ljubavi. Znakovi su pak kršćanskog herojizma slijedeći: čednost, uvjerenje da se bez milosti ništa ne može, duboka poniznost, neustrašivost; no znati i protužiti i potužiti se i proplakati u nevolji, kako je to i Krist učinio u svojoj agoniji u Getsemaniju.

Kako u svim drugim krepostima, tako je i ovdje temelj cjelokupne svetosti poniznost. Jedino će onaj opstati tko se potpunoma prepusti Božjoj ljubavi i milosrđu. Kako upravo uporno Gospodin opominje apostole, da se ne uspoređuju jedni s drugima i da ne traže prva mjesta.

Sve misli ove rasprave možemo ponovno sažeti i time završiti.

Kada na svijet dođe velika nevolja, tada je hora svetaca. Kad protivnici vjere misle da je njihov čas, tada je zapravo čas svetih ljudi, muževa i žena, svete mladeži. Kad izgleda da se tresu zidovi Crkve, ta-

da je također hora svetaca. Kad tisuće otpadaju od Boga, tada se pojavljuju Božji glasnici koji »quod verbis dicunt factis non contradicunt« — što govore riječima činima ne pobijaju.

Oni koji zapravo vode čovječanstvo jesu sveci.

I zato i u naše doba — apokaliptičko i atomsko — ima toliko svetih duša; neki su usnuli u Gospodu kao P. Leopold Mandić, Pijo XII, Ivan XXIII, kardinal Stepinac; neki još žive kao kardinal Leger, Fulton Sheen, P. Lombardi, P. Leppich, Pater Van Straaten zvan »Spekpater«, Abbe Pierre, da spomenem samo najpoznatije.

Kad god je govor o praktičnom, o stvarnom kršćanstvu, onda je zapravo govor o svetosti. Gdje je vjera u Boga doživljaj, a ne samo tradicija i »užanca«, ondje ima i svetosti. Gdje ideja svetih stvarnosti poziva na revoluciju protiv etike osrednjosti, gdje je izdržljivost u patnjama i progonstvima ne samo nužda, nego svijesni »neka mi bude po riječi tvojoj«, ondje žive sveci i u naše dane. A to je također pobjeda. Sotona se ne boji niti naših »festa« — blagdana, niti naših proštenja niti naših ceremonija. On se ne boji niti naših svećenika kao takovih, nego se boji svetaca. Zato je toliko i bijesnio i mučio siromašnog Arskog Župnika. On znade da dva tri sveca mogu obračunati s njegovim kraljevstvom. Zato je blagopokojni papa Pijo XII toliko uzdisao za svecima.

Vox temporis — vox Dei! — Glas vremena, glas je Božji! Glas je današnjeg vremena vapaj za svecima, u prvom redu svetim svećenicima, redovnicima, redovnicama, a onda i laicima. Ispitajmo se stoga svi koji smo kršteni: da li gladujemo i žeđamo za pravdom, da li čujemo zov vremena za svetošću i da li za njom ozbiljno težimo? Kako se to konkretno čini, pokazao nam je među drugima i Petar Barbarić. Za njega tvrdi O. Puntigam, koji ga je dobro poznavao, u svojoj autobiografiji: »Ja ne mogu Petra Barbarića proglasiti svetim. Ali toliko mogu reći sasvim iskreno, da si ne mogu pretstaviti, kako mladić može vjernije Bogu služiti i bolje se na smrt pripraviti, nego li je to Barbarić učinio. I zato se ne bih čudio, ako bi jednom bio proglašen svecem.«

VARA LI SE AMERIČKI SOCIOLOG?

O. Pavao Molinari, generalni postulator Družbe Isusove, koji također vodi kauzu Petra Barbarića, napisao je po nalogu Pape Ivana XXIII knjigu pod naslovom: »I Santi e il loro culto« (Sveci i njihovo štovanje). Knjizi je napisao predgovor sam kardinal Arcadio Larraona, prefekt sv. Kongregacije Obreda. U njoj pisac daje duboku i potpunu sintezu teoloških refleksija o funkciji svetaca u Crkvi. Na temelju podataka i činjenica vidimo koliki utjecaj imaju sveci, blaženici i uopće svete duše u životu Crkve. Fenomen svetosti i sveci u konkretnosti postaju sve više predmet sveopće pažnje i zanimanja.

Veliki američki sociolog Sorokin tvrdio je doduše prije kakvih petnaestak godina, da je rijeka svetosti počela opadati, a kao razlog navodio je — kako današnja civilizacija nema mjesta za svece. P. Molinari misli, da je to mišljenje u proturječnosti barem s činjenicama kanonizacija i beatifikacija u katoličkoj Crkvi, jer nikad u povijesti nije bilo toliko svetaca i blaženika uzdignuto na oltare kao u zadnje vrijeme. U tom je pogledu sretna vladavina Pape Pija XII najplodnija u povijesti. On je održao 21 svečani obred kanonizacije proglasivši 33 sveca te velik broj blaženika. Jubilarna godina 1950. bila je naročito plodna novim svecima i blaženicima. Te godine papa proglašuje blaženim apostola Rima Vinka Palotti i Paolu Cerioli, a svetima: Mariju De Rodat, utemeljiteljicu sestara Svete Obitelji; Antuna Mariju Claret, osnivača misionara Bezgrješnog Srca Marijina; Bartolomeju Capitanio i Vincenzu Gerosa, utemeljiteljice sestara Male Gospe; Ivanu, francusku kraljicu, kćerku Luja XI; blagu Mariju Anu od Isusa de Paredes, nazvanu »ljiljan Quita«, nacionalnu junakinju Ekvadora; biskupa iz Družbe Pasionista Vinka Mariju Strambi. Za svakog je novog sveca i sveticu Papa izrekao divnu homiliju, punu najuzvišenijih misli o svetosti. Svete godine 1950. Crkva se je na veoma izrazit način pokazala »majkom svetaca«.

Najveličanstvenija kanonizacija te godine bijaše svete djevice i mučenice Marije Goretti. Radi velikog broja hodočasnika obred kanonizacije morao se obaviti na trgu Sv. Petra. Vatreni govor koji je tom zgodom izrekao Pijo XII bio je često puta prekidan oduševljenim pljeskom a završen neizrecivim ovacijama. Toj kanonizaciji na počasnoj tribini prisustvovao je sa suprugom predsjednik talijanske republike Luigi Einaudi. Još je tu bilo nešto neobično. Obredu kanonizacije prisustvovala je s prozora apostolske palače majka nove svetice, Assunta Goretti s dvjema kćerkama, a uz zastavu koju su nosili u triumfu na završetku duge procesije klera koracala su dva svetičina brata: Angelino i Mariano. Bilo je to u subotu 24. lipnja 1950.

Sutradan je Papa primio u posebnu audienciju Mamu Assuntu i to u svojoj privatnoj biblioteci, što je rezervirano samo suverenima država. Iza toga je sveti Otac pozdravio i drugu rodbinu Mučenice čistoće.

Od g. 1634., kada je Papa Urban VIII dao veoma stroge norme za kanonski proces, pa do II Vatikanskog sabora, proglašeno je blaženima 1194 osobe, no najveći dio njih zadnjih desetljeća. U taj broj valja ubrojiti i hrvatske blaženike: Bl. Augustin Kažotić, koga je proglasio blaženim g. 1702. papa Klement XI, te je naš najstariji blaženik, a sada se ozbiljno radi

na njegovoj kanonizaciji; bl. Nikola Tavelić, danas najpoznatiji i najviše štovanj hrvatski blaženik, koga je proglasio blaženim g. 1889. papa Leon XIII, a u toku je proces kanonizacije; Bl. Gracija iz Mula, također proglašen blaženim od Leona XIII; Bl. Marko Križevčanin, proglašen blaženim od svetoga Pija X i Bl. Hozana Kotorka, koju je proglasio blaženom g. 1927. Papa Pijo XI.

Tempo beatifikacija u zadnje vrijeme veoma je povećan. Tako je veći broj proglašenih blaženika od 1951. do 1961. nego od 1662. — 1850. Dakle više u 10 nego u 200 godina. 93% svih beatifikacija obavljeno je u zadnjem stoljeću. A od g. 1800., za pontifikata Pija VII, do svršetka sretne vladavine Pija XII Crkva je kanonizirala 153 sveca u 49 različitih prigoda, od kojih kako smo vidjeli otpada 21 samo na Pija XII Papa Ivan XXIII proglasio je svetima: Sv. Grgura Barbadigo, Sv. Ivana de Ribera, Sv. Martina de Porrès, Sv. Karla da Sezza, Sv. Vinka Palotti, Sv. Joakimu de Vedruna, Sv. Franju Mariju de Camporosso, Sv. Julijana Eymard, Sv. Antuna Mariju Pucci i Sv. Bertilu Boscardin. Papa Pavao VI proglasio je dosada svetima: Svete Ugandske Mučenike i Sv. Benilda iz Družbe Školske braće.

Sveta Kongregacija Obreda izdaje od vremena do vremena popis i stanje kauza beatifikacije Božjih Slugu i kanonizacije Blaženika. I iz njeg se vidi kako broj kauza neprestano raste.

G. 1890. bilo je kod Svete Kongr. Obreda 152 kauze
G. 1895. bilo je kod Svete Kongr. Obreda 215 kauza
G. 1901. bilo je kod Svete Kongr. Obreda 287 kauza
G. 1909. bilo je kod Svete Kongr. Obreda 321 kauza
G. 1921. bilo je kod Svete Kongr. Obreda 328 kauza
G. 1931. bilo je kod Svete Kongr. Obreda 551 kauza
G. 1941. bilo je kod Svete Kongr. Obreda 764 kauze
G. 1953. bilo je kod Svete Kongr. Obreda 936 kauza
G. 1962. bilo je kod Svete Kongr. Obreda 1133 kauze

Službeni dokumenti kao što su bule kanonizacije i dekreti beatifikacije, zatim alokucije koje u takvim zgodama izriču pape sadrže dragocjeno i obilno blago preko kojega najviši organ crkvenog naučiteljstva izlaže temeljna načela kreposti i kršćanske savršenosti. Zato je i to izvor od najveće važnosti za svaki studij duhovnog bogoslovlja, a osobito hagiografije.

Interesu koji crkveno naučiteljstvo pokazuje za svece i blaženike odgovara i pobožnost vjernika, osobito onih malih i poniznih, koji u jednostavnosti srca primaju i Krista i Crkvu i Svece. Njima konkretan život jednog sveca daleko više govori nego kakva vrlo moderna teološka misao i spekulacija. I usudio bih se ustvrditi, da je onih koji shvaćaju, poštuju i simpatiziraju svece kraljevstvo nebesko. Koliku su pobožnost pokazali i pokazuju katolički vjernici prema svecima koji su kananizirani u našem stoljeću. Dosta je sjetiti se pobožnosti prema sv. Arskom Župniku, sv. Maloj Tereziji, sv. Bernardici Soubirous, Svetim Kanadskim Mučenicima, kojih je štovanje osobito rašireno u SAD i Kanadi, sv. Ivanu Bosco, sv. Mariji Goretti, sv. Piju X. Njihovi su grobovi cilj neprestanih hodočašća. Pobožnost kršćanskih vjernika odnosi se i na one pokojne osobe koje Crkva još nije uzdigla na čast oltara, a koji su umrli na glasu svetosti. Ta je pobožnost spontana, jer vjernici intuitivno otkrivaju, shvaćaju i cijene svetost nekih duša i na taj način pripremaju akciju Crkve za proces beatifikacije i kanonizacije.

Kao primjer spomenimo izvanredan pokret pobožnosti prema Ocu Mihovilu Pro D. I., mučeniku Krista Kralja u Mexicu; Ocu Maksimilijanu Kolbe-u, konventualcu, koji je umro kao žrtva ljubavi prema bližnjemu u koncentracionom logoru u Oswiecimu; Ocu Rupertu Mayeru D. I., apostolu Münchena, na čiji grob danomice dolaze tisuće vjernika. Tako je na pr. na njegov grob došlo 11. srpnja 1950. g. 8.514 a 3. listopada 1959. godine 9.045 posjetilaca. Ti su dani za brojenje posjetilaca izabrani onako slučajno.

Koliki neprestano dolaze na grob našega zemljaka Oca Leopolda Mandića, kapucina u Padovi, na grob kardinala Stepinca u zagrebačkoj katedrali, a

svakog četvrtka na travničko groblje, gdje je 38 godina ležalo tijelo Sluge Božjega Petra Barbarića. Na Petrovo, imendan Sluge Božjega, ondje je pravi concursus populi kao na godovima i proštenjima. U kripti bazilike sv. Petra u Rimu vjernici neprestano donose cvijeće, pale svijeće i mole na grobovima zadnje dvojice papa: Pija XII i Ivana XXIII.

I na literarnom području, i to ne samo religioznog i duhovnog karaktera, vlada veliko zanimanje za svece. Romanopisci, pjesnici i profani pisci često uzimaju svece kao glavne junake i osobe svojih djela. Među piscima međunarodnog glasa, koji su napisali jedno ili više djela o svecima, ističu se: R. Bazin, Bacchelli, Bernanos, Cesbron, Chesterton, Paul Claudel, Dörfler, Eliot, Diego Fabri, Federer, Gertrud von le Fort, Henri Ghéon, Igino Giordani, koji je među inim napisao i prekrasnu biografiju Pape Pija XII pod naslovom: »Pio XII un grande Papa« (Pijo XII veliki papa. Djelo je prekrasno opremljeno, bogato fotografijama a sadrži 739 stranica). Zatim Görres, Goyau, E. von Handel - Mazzetti, V. Sackwille - West, A. von Krane, Manacorda, Francois Mauriac, Van der Meersch, Giovanni Papini, Queffélec, R. Schneider, Timmermans, E. Waugh, Weismantel, Franz Werfl i na daleko popularni Wilhelm Hünermann.

Bilo bi lijepo kad bi i u hrvatskoj literaturi ljudi od pera počeli obrađivati svece i svetačke figure.

Za literaturom o svecima ne zaostaje ni kazalište ni kino. Od vrijednijih kazališnih djela spomenimo:

J. M. Pemán: »El divino Impaciente« (Božanski nestrpljivac, drama o sv. Franji Ksaveru).

T. S. Elliot: »Umorstvo u katedrali« Drama o sv. Tomi Becketu, koja je i filmirana.

Diego Fabri: »Veglia d' armi« (Bdijenje oružja).

J. Anouilh: »L' Alouette« (Ševa).

Paul Claudel: »Jean d' Arc na lomači«.

Talijanska organizacija »Grandi Spettacoli« prikazuje predstave o sv. Katarini Sienskoj, sv. Maloj Tereziji, sv. Moniki, sv. Janji. Komad o sv. Katarini Sienskoj prikazivan je već 3.000 puta.

Od svetačkih filmova spomenimo ove: sv. Franjo Asiški, sv. Ignacije Lojolski, sv. Vinko Paulski, sv. Arski Župnik, sv. Pijo X, sv. Don Bosco, sv. Ivana Arška, sv. Katarina Sienska, sv. Margareta da Cortona, sv. Bernardica Soubirous, sv. Mala Terezija, sv. Marija Goretti, Blažene Mučenice Karmelićanke, isusovački Mučenici u Kini. Svi su ti filmovi odlično primljeni od publike i neprestano se daju po zapadnim zemljama Evrope, a i po drugim kontinentima.

Neki uvijek strahuju, da bi štovanje svetaca i Gospe moglo zasjeniti štovanje Krista. Taj je strah neopravdan, jer svaki iole poučen vjernik znade da je glavni posrednik između Boga i ljudi Isus Krist, a Gospa i sveci dolaze tek u drugi plan kao posrednici i zagovornici. Ne bojmo se stoga ni svetaca ni blaženika ni Sluga Božjih. Oni su u svom životu učinili Krista vidljivim među svojim suvremenicima. Oni su bili Njegovo Evanđelje provedeno u život. Oni su najdivniji plodovi Njegova otkupljenja. Oni su predstavnici najčistijega i najuzvišenijega humanizma. Zanimanje za njih i pobožno duhovno općenje s njima može nas samo oplemeniti i uzdignuti, da se ugledamo u njih kao oni u Krista i da preko njih lakše, brže i sigurnije dođemo do Krista. A u posljednjem planu sva čast koju iskazujemo svetima ide zapravo auktoru svake svetosti, a to je Otac, Sin i Duh Sveti.

Budimo još bliži i konkretniji! Ne bojmo se ni štovanja ni promicanja kulta naših domaćih blaženika: Bl. Nikole Tavelića, Bl. Augustina Kažotića, Bl. Marka Križevčanina, Bl. Gracija iz Mula i Bl. Hozane Kotorke. Znajmo velikodušno podupirati akciju za proglašenje blaženima naših sunarodnjaka: Leopolda Mandića, Petra Barbarića, biskupa Langa, Dr. Ivana Merza. U toj akciji morao bi sudjelovati svaki svijestan Hrvat i katolik.

Prigodom nedavne kanonizacije sv. Benilda, redovnika iz Družbe Školske Braće, rodom Francuza, upravio je toplo pismo svetom Ocu Pavlu VI predsjednik francuske republike General De Gaulle. Predsjednik je bio svijestan da je ta kanonizacija bila velika čast za čitavu francusku naciju koja već ima toliki broj kanoniziranih svetaca.

Mi Hrvati na žalost još uvijek pokazujemo premalo zanimanja za naše duhovne i moralne velikane i umjesto da nastojanje oko njihove proslave bude stvar čitavog naroda, ono ostaje briga samo pojedinaca, koji u svom poslu ostaju osamljeni, zapušteni, bez sredstava, a često puta i omalovažavani i ismijavani. Samo onaj rod koji svoje mrtve štuje, nad mrtvima budućnost si snuje, pjeva naš pjesnik. Naši Blaženici i Sluge Božji nisu nipošto neki nijemi i nemoćni mrtvaci. Oni žive s Kristom u slavi. Oni su nam primjer, oni su nam zagovornici, oni su najdivniji plodovi Kristove milosti, Crkve i Evanđelja u našem narodu i stoga naš osobit ponos. Oni su živ i neoboriv dokaz da i hrvatsko tlo može rađati svecima i velikanima duha. Oni su nam neprestani poticaj, da i mi nastavimo hoditi njihovim stopama. Oni su nam nepresušivi izvor inspiracije na ono što je najvrednije, a to je naše vlastito posvećivanje.

PRIMJERI PRIVLAČE

U našem duhovnom životu igraju veoma važnu ulogu životopisi svetaca, blaženika i Božjih ugodnika općenito. »Verba docent, exempla trahunt!« — Riječi poučavaju, a primjeri privlače — govori stara mudrost. Sv. Augustin, na čije je obraćenje među inim utjecao život sv. Antuna pustinjaka koji mu je ispripovjedio njegov zemljak Ponticijan, u svojim je govorima često navodio primjere svetaca te zaključivao: »Si isti et istae, cur non ego?« — Ako su mogli ovi i ove zašto ne ja? (Usporedi »Ispovijesti«, knjiga 8. glava 6. i 7.)

Sv. Ignacije Lojolski ležeći ranjen na bolesničkoj postelji da ubije dosadu a ne imajući pri ruci drugih knjiga čita život Kristov od Ludolfa Saksonca i život svetaca od Jakova de Voragine, i tu počinje njegovo obraćenje. On zapravo u početku shvaća duhovni život kao neko natjecanje sa svecima da vidi tko će učiniti veća djela. »Sv. Dominik učinio je ovo — razmišljao je — onda to moram i ja učiniti. Sv. Franjo učinio je ono; ja također moram to učiniti (Sv. Ignacije, Autobiografija, str. 39.).

Na njemačkog uzor - mladića Josipa Englinga, danas također kandidata oltara, veoma je utjecao životopis Petra Barbarića. On ga je čitao s užitkom i zanosom te ga je uzeo i za uzor. U borbenim rovovima zapadne fronte pisao je: »Još se dobro sjećam

kako me je životopis Petra Barbarića potakao da budem vjeran u malim stvarima i marljiv u učenju, i kako me je ponukao da budem potpun Marijin zbornik«.

Ugledni talijanski isusovac O. Hilarije Azzolini, koji je dugo godina radio u generalnoj kuriji kao podtajnik reda, tvrdi za sebe, da svoje redovničko zvanje zahvaljuje Petru Barbariću. O. Curinaldi tvrdi da ih ima veoma mnogo koji životopisu Petra Barbarića pripisuju sretan izbor staleža. Sveci i ugodnici Božji imaju doista neku tajanstvenu čarobnu moć privlačenja i oduševljavanja za visoke ideale. To je, rekli bismo, karizma svetaca u Crkvi Božjoj.

Iza Sv. Pisma, koje je napisano Bogom nadahnuto te koje je knjiga nad knjigama, najodgojnije i najpobudnije štivo jesu biografije svetaca. Životi svetaca naročito su važni u životu mladih ljudi, jer oni kao živi primjeri pravog heroizma pobuđuju udivljenje mladeži i poput magneta povlače za svojim primjerima.

Kontakt s aktivnom svetošću, djelotvornim i čistim primjerom svetaca neodoljivo raspaljuje ljudsku dušu i pomalo je osvaja, dok je ne zarobi svu.

Životi svetaca, ako su zaodjeveni u prikladno literarno ruho, imaju sposobnost da se nametnu bez nasilja i da potresu ljudsko srce te ga potaknu na dobro.

Kad jedan mladić može ustanoviti da se sveci nisu sveti rodili nego tek postali željeznom voljom, dakako uz milost Božju, da su i oni proživljavali mladost i mladenačke probleme, da su bili izloženi nebrojenim napastima, da su imali slabosti tijela i duše, tada se osjeća potaknutim i ohrabrenim na savladavanje svih poteškoća na koje nailazi boreći se za moralnu savršenost, koju u svecima vidi da je praktički moguća i ostvariva.

Na osobit način uspješne su one biografije svetaca koje znadu prikazati te odabrane duše u njihovoj postojanoj borbi da poboljšaju svoj temperamenat sve dotle dok ne postignu savršeno sjedinjenje s Bogom u žrtvi, u patnji u potpunoj ljubavi i predanju.

Mladeži dakako jače imponiraju životopisi mladih svetaca, jer su im dobom bliži. Koliki su se dječaci oduševljavali i zanosili primjerom sv. Tarzicija, a mladići na primjeru sv. Stanka Kostke, sv. Ivana Berchmansa, sv. Gabrijela od Žalosne Gospe i sv. Dominika Savio. Kolike su se djevojke osjećale potaknute da čuvaju svoje djevičanstvo na primjeru sv. Janje, sv. Cecilije, sv. Lucije, sv. Katarine, a u naše dane sv. Marije Goretti. Koliki su se sjemeništarci i konviktorci i kod nas i drugdje po Evropi povodili za primjerom Sluge Božjega Petra Barbarića.

Današnjem čitaocu osobito će se svidjeti da je Petar Barbarić neobičan u običnom. Poznato je kako je suvremenom čovjeku inače odbojno i kod osoba duhovnog staleža ako su previše »neobične«. Prema tome Petar ima svojom odlikom »običnosti« i danas veliku prednost i šansu.

U ovoj knjižici ne želimo ponovno pisati njegov životopis. Dosada su napisana već tri, a osim toga opisan je i njegov duhovni profil na temelju bilježaka iz duhovnih vježba. Od njegove pismene ostavštine sačuvano nam je 15 pisama i 1 pjesma. U pismima također veoma snažno dolazi do izražaja život, ćud, karakter i shvaćanje čovjeka. Pisma Petra Barbarića pokazat će nam ga onako nepatvorena kakakv je bio bez i najmanje namještenosti. Ostavit ćemo ih u izvornom, tj. starinskom stilu. Preko njih ćemo upoznati izvornog Petra u njegovu netaknutom izražaju.

»KOD NAS SU SAMO TRI ODLIKAŠA« —

Prvo pismo

Ovo je pismo upravljeno mladom isusovcu Kamilu Zabeo, koji se nalazio na studiju teologije u Innsbrucku, a prije toga bio u Travniku nekoliko godina magistrom. O. Zabeo 44 godine kasnije u svojim uspomenama na Petra Barbarića piše:

»... Poznavao sam ga od g. 1889. — 1894. Još se sjećam dojma, kad je kao novi seminarac prvi put stupio pred mene, svojega prefekta. Obuzelo me je neko neobično počitanje, koje me nije više ostavilo. Kad je bio u IV. i V. razredu bio sam mu razrednikom. Iza njegove smrti poslao sam kao teolog u Innsbruck odmah prvih dana njegovim suučenicima one misli, koje se nalaze u njegovom životopisu pod naslovom »Uskrsna zvona«, a Oca Puntigama sam poticao, da napiše njegov životopis, što bi on — mislim — bio i onako učinio. Napisao ga je njemački, ali na brzu ruku, te sam od vlč. O. Provincijala (1899. ili 1900.) dobio nalog da ga bolje uredim. Upleo sam i koju novu crticu. Zatim ga je ispravljao još i O. Haettenschwiller S. J., promijenio raspored nekih poglavlja, upleo neke lijepe misli te izgladio jezik pa izdao knjigu .... Tiskanu, krasno uvezanu knjigu, poslao sam nadvojvodi Karlu, potonjem caru, koji ju je i čitao .... Što u životopisu o njemu piše, to je, uvjeren sam, sve istina.. Petar Barbarić bio je od prirode trijezan i miran pa ga nijesam vidio uzrujana osim jedamput, kad je još bio u I. razredu... Lako je zarumenio, na pr. kad je u zadaći imao koju pogrješku, bio je dakle osjetljiva duša. To više se je diviti što se nikada nije pokazao uvrijeđenim ... O herojicitetu njegovih kreposti, napose ljubavi i poniznosti, ni malo ne sumnjam, a dokazuje ga cijeli njegov životopis. Njegov životopis, preveden na više jezika (njemački u dva izdanja) vršio je bez sumnje velik apostolat osobito kod mladeži... Današnjoj mladeži trebalo bi osobito primjera stalne kreposti usred pokvarene okoline, neustrašive obrane kršćanskih načela, živog rada za katoličku akciju, djelotvornog zanimanja za katoličke misije etc. Barbarićev primjer na sve to barem indirektno potiče, jer budi mladež na vjersku idealnost i nastojanje oko savršene kreposti ...«

Tako eto O. Zabeo o svom nekadanjem pitomcu Petru Barbariću. A sada da vidimo što Petar kao šestoškolac piše njemu svome bivšem magistru i odgojitelju iz Travnika u Innsbruck!

Travnik, mjesec prosinac 1894.

Velečasni gospodine!

Beskrajno more prošlosti opet evo prima jednu godinicu u svoje okrilje, prima ju da nam ju više ne vrati, nego nam ostavlja od nje jedino

slatke uspomene na razne zgode što nam je tijek prošaste godine pružio.

Pa kako i nas, Velečasni, da ne obuzmu sada ugodna, da preugodna čustva harnosti, odanosti i zahvalnosti kada pomislimo, kada se sjetimo da je još u ovoj prošastoj godini oko našega duhovnoga napretka neumorno, požrtvovano i revno radila Vaša Velečasnost? Ali ni očinska briga i nastojanje, ni neumorni trud i muka oko naobrazbe naše ne bi Vam dosta, nego na rastanku nam kao ugodnu, nezaboravnu uspomenu ostaviste plod dugotrajnog, znojnog Vašeg truda, — hrvatsko ljeporječje!

Sjećajući se dakle tih i bezbroj drugih Vaših dobročinstava, svi zajedno prinosimo vijenac gorućih i srdačnih molitvica, svi kao iz jednoga srca i jedne duše kličemo presv. Srcu Isusovu: Preslatko Srce! Izli obilje svoga blagoslova na svako poduzeće milog nam učitelja, podijeli mu blagohotno svoju milost, snagu i jakost, da svoj tako dugo željkovani cilj postići može! Blagoslovi ga, pokrepi, uzdrži još dugo i dugo zdrava i čila, da uzmogne i ubuduće nastaviti blagotvorno djelovanje u miloj nam domovini! A poslije pak zemnog žića ovog, o presv. Srce, primi ga urešena vjencem zasluga u Tvoj mili naručaj i tu mu podaj trajno prebivalište! — Još jednom smjerno ali srdačno i zanosno kliču Vam: »Na mnogo ljeta!« Vaši bivši učenici.

Uvjeren, da će Vas zanimati koja potanja vijest o našem razredu, usmjelih se da Vam njekoliko riječi i o tome reknem.

Kako znate, mjesto izgubljenog »Jude« dobili smo novog »Matiju«, te nas je opet lijepi broj »dvanajest«. Nu samo je pogibelj, da se ovaj »Matija« metamorphosom ili bolje Homerovom Ilijadom ne prometne u novoga »Judu«, koji bi mogao još jednoga izmed nas povući za sobom! S naukom kako tako; ta znate onu staru đačku muku: matematiku i fiziku! Kod nas su samo tri odlikaša; mislim da se nećete tomu čuditi, jer znate naše okolnosti. Već smo do sad više puta uvidjeli, da se Vašom dobrotom nismo znali poslužiti, dakako: »Del senno di poi son piene le fosse«! (Intellectu — qui postea — advenit — fosse plenae sunt!), ali je za nas prekasno, samo što nam misao na to prema Vam pobuđuje veću zahvalnost.

Zahvalno Vam ljubeći ruku, ostajem Vaš:

Barbarić.

Iz Petrova pisma odsjeva u prvom redu velika zahvalnost prema svome dugogodišnjem profesoru i odgojitelju. Zahvalnost je uvijek odlika plemenitih srdaca. On ju pokazuje molitvom i dobrim željama. Iz pisma također odsjeva Petrova velika naobrazba. On pravi aluzije na grčke i rimske klasike, a dapače citira i talijansku poslovicu: »Del senno di poi son piene le fosse!« — koja u hrvatskom znači: poslije nesreće svatko je mudar! Petar je privatno učio talijanski i toliko naučio taj jezik da je čitao u originalu Danteovu »Divina Comedia« te ju i prevodio, a preveo je također s talijanskoga životopis Pavla Kolarića, koji je umro na glasu svetosti kao pitomac zavoda Germanicum u Rimu. Želja za sticanjem znanja i proširivanjem kulturnih vidika bila je kod Barbarića uistinu velika, te u tom može biti uzor svakome mladiću koji se širom naobrazbom želi spremiti za životne zadatke.

Petar je veoma cijenio svećeničko zvanje i smatrao je gubitak tog zvanja pravom Judinom izdajom. Dakako da taj sud vrijedi jedino kod onih koji uistinu imaju stvarno zvanje, a izgube ga vlastitom krivnjom popuštajući strastima i nagonima. Koliko da-

nas ima mladića ravne šije, koji ne robuju ničemu i koji su spremni do konca slijediti životni ideal? Na to pitanje ne želimo dati odgovor, da ne bismo nikoga osudili ni povrijedili. Umjesto odgovora radije stavljamo pred našu mladež lik Petra Barbarića. Taj lik odrastao u hercegovačkom kršu, a prekaljen u travničkom sjemeništu može svima poslužiti kao uzor vjernosti, uspravne šije, smiona pogleda, da, kao onaj koji se nije poput trstike dao ljuljati svakim vjetrom nego koji je hrabro i ustrajno kročio kroz oluje mladosti do ostvarenja najčišćeg idealizma.

»TVOJA SE VILA U PO ZIME JAVLJA!« —

Drugo pismo

Pisano je bogoslovu Petru Papcu u Sarajevo. O njemu znamo, da se rodio 27. V 1868. u Burmazima kod Stoca u Hercegovini, da je zaređen za svećenika u Sarajevu 29. VI 1897., da je kapelanovao g. 1898. u Trebinju, a 1899 u Prenju - Dubravama; g. 1900. postao župnik na Trebinji, a 1902. u Gracu, gdje je i umro 1907.

Pogledajmo što mu to piše mlađi kolega Petar Barbarić!

Travnik, 31. I. 1895.

Premili prijatelju!

Baš hotijah sakupljati milodare, da ti nabavim novo pero, koje bi ti malo bolje ruku razigralo nego li Tvoje zahrđalo, kad najedanput (baš za večerom) dobih knjigu pirlitanu.

Požudno je otvorih, da vidim od koga je drhtna i žalosna! Kad Ti je otvorih, be, imao šta vidjeti! Sve se deseterci ispričali jedan za drugoga!

»Velah — avle kufetile«, pomislim u sebi, »šta će ovo biti«? Poletih odmah, da vidim potpis, a kad tamo: »Petre Papčeviću«!

To me jako iznenadi, jer sam sve do sada mislio, da će prije vrana zapojiti slavujevim glasom, nego li će Papčeva vila prokukurikati!

Ama gdje ju uhvati, po boru brate? Zar kukavica negdje na snjegu trag ostavlja? Ala su joj morale deblje masnice po leđima skakati, nego li Terezitu, kad ga je Odyssej svojim skeptrom opalio, kad si ju stao prešiti; jer znam dobro, da Ti drage volje nije propjevala; ta zar se ne sjećaš, kad no si ju sa zaoštrenom olovkom i čistim arkom papira milo dozivao, ne bi li ti doletjela iz svježeg proljetnog zelenila, ali njoj ne bi ni kraj uha!

Svakako mora, da je ta tvoja vila nešto izvanredno, jer se svačija javlja oko proljeća, a tvoja u po zime! Hajde, da ti je sretna! Samo ju spusti dobro, jer ako Ti izmakne, ne ćeš ju više uloviti, taman da ti je soko Kraljevića Marka. Ali valja i posvirit i za pas zaditi!

U istinu me je Tvoje pismo jako razveselilo. Oprosti što sam s odgovorom odvlačio; ta znaš, brate, morao sam se prije kurtarisati — što no reknu — »proklete repeticijentine«!

Uvjeren sam, da se nećeš naći uvrijeđenim, ako Ti koju onako na prijateljsku reknem. Čuo sam naime, da i med njekom gg. bogoslovaca još traje nekakva nesloga, iz gimnazije baštinjena. Meni zaista ne može pod kapu, kako si jedan čovjek, koji se pripravlja, da danas, sutra pristupi k oltaru Gospodnjem i prikaže najneviniju žrtvu Ocu nebeskom, može još takvim ludorijama razbijati glavu. Ta jesmo li svi braća? Pa ako je tko

koga uvrijedio, zar nijesmo kršćani? Zar neće uvrijeditelj moliti za praštanje, a uvređeni zar neće oprostiti ?

Ako je tomu tako, onda Vas molim ko braću, da Vi Hercegovci barem budete čistih ruku od toga posla, te da ljubite sve ko braću, i sa svakim se dobro pazite. Tebi napose želio bi nješto glede toga reći, ali mislim da znaš što hoću, te se već nadam, da ćeš mojoj želji odgovoriti.

Odovud bilo bi kakovih novosti, za koje već možda znate ali o tome ću Kelavi pisati, kad dobijem svjedožbe, jer je želio znati, kako smo ovo pol godine prokuburili. — Hercegovci ko drenovina! Svi te pozdravljaju!

Izruči der Kelavi stotinjak selama, dok se i njemu ne javim.

Sada dakle, starče Radovane, primi i Ti i Tvoja vila najiskreniji pozdrav od Tvog Barbarića.

Sv. Franjo Saleški rekao je, da je svetac koji je žalostan uistinu žalostan svetac. Žalostan je, jer tužno lice i nakrivljena glava ne će nikoga oduševiti i povući za sobom, a pogotovo ne mlada čovjeka. Prvi dio ovog pisma pokazuje, da je Petar Barbarić znao za šalu i humor i da joj se od svega srca podavao. Radost i veselje također je sastavni dio nepatvorene kršćanske svetosti. Djeca smo Božja stoga moramo biti veseli. Sv. apostol Pavao u poslanici Filipljanima piše: »Braćo radujte se u Gospodinu uvijek; opet kažem: Radujte se!« Petar Barbarić shvatio je to i provodio u svome životu. I ta nam je crta njegova značaja veoma simpatična i privlačiva.

U drugom dijelu ovoga pisma Petar nastupa kao mirotvorac te nastoji predobiti prijatelja da bude posrednik u nekoj razmirici među sarajevskim bogoslovima. »Blago mirotvorcima, jer će se sinovi Božji nazvati!« Otkako su te riječi izrečene na Gori bla-

ženstava svi su pravi Kristovi učenici nastojali biti mirotvorci, promicatelji i branitelji mira. Takav je eto bio i naš Petar Barbarić. I ovo nam njegovo pismo otkriva divne crte njegova značaja, a koje su pristupačne svima za nasljedovanje.

»PARLATAŠ LI KAKO TALIJANSKI?« —

Treće pismo

Upravljeno je bogoslovu Marijanu Kelavi u Sarajevo. I ovo je pismo puno šale i vedrine kao i prijašnje, što još više dokazuje kako je Petar Barbarić imao smisla za radost i vedrinu. U njemu opisuje svečanosti primanja u Marijinu Kongregaciju, kojoj je Petar bio vrijedni nadostojnik izabran jednoglasno već u 5. razredu što baš nije bilo u običaju i što potvrđuje da je uživao neobičan ugled u čitavom sjemeništu. Svečanost primanja u Marijinu Kongregaciju Petru Barbariću doziva u pamet one zbornike, koji su se svečano posvetili Majci Božjoj, a onda se iznevjerili posveti. On uvijek bolno osjeća svaku nevjernost bilo zvanju bilo Marijinoj Kongregaciji.

Nakon 5. razreda Petar Barbarić učinio je s abiturijentom Kelavom veliko putovanje niz Bosnu u Hrvatsku, a zatim natrag uz Vrbas sve do sinjeg mora. Petar u pismu aludira i na to putovanje.

Evo i nekoliko podataka o naslovniku ovoga pisma. Don Marijan Kelava rodio se 13. kolovoza 1870. u Roškom Polju u Hercegovini; zaređen je za svećenika 29. lipnja 1897. u Sarajevu, isti dan kad i drugi Petrov prijatelj Petar Papac, a u godini Barbarićeve smrti. Nije dočekao njihovo ređenje, jer je um-

ro dva i po mjeseca ranije. Don Marijan Kelava bio je g. 1898. kapelan u Konjicu, 1899. župnik u Nevesinju; g. 1908. župnik u Studencima kod Ljubuškoga, g. 1919 generalni vikar i konzistorijalni savjetnik mostarskog biskupa. Bio je vrlo vrijedan i uzoran svećenik. Umro je u Mostaru 26. ožujka 1934.

A sada evo Petrova pisma tadanjem bogoslovu Kelavi.

Travnik, 25. III. 1895.

Mili prijatelju!

Već odavna očekivah, kad će koji listić otud banuti, ali sve uzalud. Bojim se, da se ne loži kod Vas u muzeju (učionici) pa da Vam se je zamrzlo to murećefa. Ne znam, kako bi bilo poslati jednu krošnju ćumura (ugljena). Ili je možda list gdjegod zaledio na putu? S više mi se strana tuže, da je udarila leđenica na listove. Ne znam ili je tomu kriva zima, ili listovi imaju odviše velik teljig...

Ponajprije Vam od srca čestitam na krasnom uspjehu kod dispute (filozofska ili teološka rasprava u kojoj sudjeluju studenti teologije).

Evo dođe i 25. ožujka, druga svetkovina našega zbora (Marijine Kongregacije). Nujnost (žalost) obuzme srce, kad čovjek pomisli, gdje su dosada oni bivši zbornici, koji su kod zadnje glavne naše svetkovine onako svečano obnovili svoju posvetu nebeskoj Majci .

I ova svečanost dade zboru još četiri nova člana, a to, što me osobito veseli, sva četiri Hercegovca.... Propovijed je držao Velečasni Pater Rektor o otajstvu navješćenja Marijina i o Njenoj vjeri i poniznosti. Nedavno dobili smo željkovanu lampu, ali je — čini mi se — za to ljepša od one, što ste nam vi ju ugrabili. Nadam se, da ćemo opomenice do skoro dobiti. I ovaj je put kod primanja zastupao Velečasni Pater generalni prefekt Velečasnog Patera Praesesa, ali za to nije postao »praeses« (upravitelj Marijine Kongregacije), kako su to njeki možda....

Parlataš li kako talijanski ?

I na mene su ti navalili listovi od kuće, ko fratri na fra Petra Soldu, kad su ga htjeli biskupom učiniti. Ali šta ću?

Čuješ li štogod za fra Stipana Naletilića? Dobivaš li štogod od kuće? Pa kako živiš, jesi li se odmorio od putovanja. — Možda ćeš reći, zar mi još na pamet pada naš put? Ne bi ga možda spominjao, već ovo onomadne mi se usnulo, kako ručam kod našičkog gvardijana i njegove bake. Ama što je to Papac zašutio?

Ajvazović ti se zahvaljuje na onoj čestitci; tuži se na analitiku, na postupnice, te pozdravljajuć svu časnu gospodu bogoslovce preporučuje vam se toplo u molitve.

Ovamo se kod nas nekako živolazi i kuburi, samo što nas P. Mesek obasiplje zadaćama. Dede makni perom pa probudi i Papca .

Izruči tople pozdrave selame Radmilojeviću, g. Vujnoviću, Mariću, a ti primi iskren pozdrav i Selam od Trolića, Raguža i drugih i od Tvog Barbarića.

Iz pisma se vidi kako je Petar bio veoma komunikativan. Rado je pisao i dobivao pisma. U pisma je rado uplitao turcizme, što inače u Bosni i Hercegovini svi rado čine. Uvijek se je zanimao za svoje kolege, a naročito ga je veselio svaki uspjeh njegovih

zemljaka Hercegovaca. U tom je bio pravi sin svoga kraja, jer je poznato kako su Hercegovci i kod kuće i u svijetu među sobom veoma povezani, što je veoma lijepa crta hercegovačkoga značaja.

»ŠKOLSKA NAM JE GODINA SRETNO PROŠLA« —

Četvrto pismo

I ovo je pismo upravljeno na Oca Kamila Zabea.
Hvaljen Isus i Marija!

Travnik, 24. VIII. 1895.

Velečasni Gospodine!

S velikom radošću primih Vaše ljubazno pisance, nu koliko me je razveselilo, toliko me je opet zastidjelo.

Najprije Vas lijepo molim, da biste mi oprostili, što čestitka nije bila u drugom obliku. Zacjelo ne bih za Vas žalio truda, ali se prevarih i zakasnih.

Jako mi je žao, što onako malo vijesti odovud primate. Mislio sam, da Vi s druge strane dobivate glasova, kako je amo, te da meni ne dolikuje s Vama češće izmjenjivati listove, ali kad me sami pozvaste, sa zahvalnošću obećajem, u buduće glede te stvari marljiviji biti.

Mogu Vam, Velečasni, i veselih i tužnih vijesti javiti. Nu počmimo s prvim. Amo je hvala Bogu sve dobro i zdravo. Na koncu školske godine svi su u gornjoj gimnaziji prošli, osim jednoga, te su se veselo zaputili u željkovane praznike. Velika je matura dobro ispala, Lovrić je bio odlikaš, a ostali su dobili prvi red. I naša mala maturica nije loša bila. Duittman i Pašalić imadu izvrsno, jedan pohvalno a ostali seminarci dovoljno, ona dva vanjska s Fišerom imadu dostatno. Školska nam je godina sretno prošla. Što se tiče ljeporječja, mi smo ga već u prvom poljeću dovršili, a velečasni magister Ersin i Bock su ga uzeli kod svojih učenika.

Nu ima nješto i nevesela. Našega se razreda već prilično smanjilo. Ona bura zimus zahvati i od nas trojicu: Hušnera, Grgića i Čabrajića. Za onu prvu dvojicu nije se bilo mnogo čemu nadati, ali je žaliti Čabrajića, jer se je očito vidjelo, da je zaveden. I Kongregacija i suučenici radiše sve moguće, da se opameti, ali uzalud. I od Vaših prijašnjih učenika snašla je jednoga na koncu godine nesreća. Gelić je naime propao iz prirodopisa. Čuo sam, da će u preparandiju. A ovih praznika je Brenzinger otpušten iz sjemeništa, ići će u Zagreb.

Ovogodišnji osmoškolci se čudno ponieše. Među prvim eto Lovrića, gdje javlja da neće biti svećenik, već da ide u Beč učiti klasičnu filologiju. Za njim Matišić dao već molbu za medicinu u Beču; a Mikulić i Barać i jesu pod godinom ispali iz sjemeništa te u Sarajevu svršili gimnaziju i maturu položili. Te tako jedini Pavlović i Ajvazović stupiše u teologiju. Za Knorra već i znate, mislim, da je već pod godinom otpušten iz sjemeništa. Usljed te seobe iz sjemeništa otstranjeni su iz kongregacije Mikulić, Čabrajić, Grgić i Knorr. A zbog drugih razloga Pezar, Cezner A. i Jablanović Ivo.

Moguće da će konac ovih praznika još kojekakvih novosti donijeti. Ako ih bude, dojavit ću Vam ih.

Molim Vas lijepo, izručite moj smjerni pozdrav i poljubac u ruku velečasnoj gospodi magistrima Vajcu, Schwarzu i Kubičeku.

S poštovanjem, ljubeći Vam desnicu ostajem Vaše Velečasnosti bivši učenik P. Bârbarić.

Budući da u ovom pismu spominje magistra Bocka, to ćemo kao prilog o našem Petru donijeti svjedočanstvo Patra Bocka, koji je kasnije bio dugogodišnji profesor moralne teologije u Sarajevu. P. Bock je bio pobožan i ozbiljan redovnik i zato njegovo svjedočanstvo o Petru Barbariću ima izvanrednu vrijednost. Dajmo mu riječ!

»... Bio sam divizijski prefekt Petru Barbariću za 3. gimnazijski razred (god. 1891./92.) te i sada još živo pamtim, kako sam pravo nutarnje štovanje gojio prema njemu, osobito radi doista vanredne nevinosti i pobožnosti njegove, koja se je kod njega protezala na svu svetinju uključivši i posvećene osobe. U tom strahopočitanju govorio bi redovito: Velečasni Otac N. N., časni Magister....

Nikako mi nije poznato da se on ikada ogriješio o Božjem ili crkvenom zakonu. Ne samo u većim stvarima, nego i u malenkostima ne pamtim, da je povrijedio svoje dužnosti kao katolik, đak ili kongreganista ....

Kao lozinku Petrovu u duhovnom životu usudio bih se označiti ove riječi: »Od svih puteva, što vode u nebo, meni se čini najkraćim, najlakšim i najpouzdanijim onaj, kojim ide čovjek ispunjujući točno i savjesno svoje obične dužnosti«.

Sam Petar tumači dalje ove riječi i ističe vezu njihovu s lozinkom sv. Ivana Berchmansa: »I upravo zato mi je sv. Ivan Berchmans tako omilio, jer je

i on tim putem udario i sretno prošao. Ja se nekud bojim sv. Alojzija, koji nije gotovo ništa ni jeo ni pio i onako oštar i pokornički život provodio. A kako bih ja istom mogao zaslužiti i dočekati, da mi se kao sv. Stanislavu ukaže Bl. Gospa i na moje grješne ruke položi svoje Božansko Djetešce! Svetog Ivana Berchmansa naprotiv može svaki čovjek lasno naslijedovati, jer on nije ništa neobična učinio, nego je samo obične dužnosti vršio neobično savršeno. Da sam Isusovac, ja bih sebi odabrao ovog sveca za svoj uzor, njega bih nasljedovao, te nastojao da mu budem sličan«.

To je doista Petar Barbarić učinio već i prije nego je stalno odlučio stupiti u Družbu Isusovu. U sjemenišnoj crkvi vidio je svaki dan kraj slike sv. Alojzija na velikom oltaru kip sv. Ivana Berchmansa, i u eksortaciji te na zborničkim sastancima slušao je mnogo o krepostima ovoga sveca...

Već u djetinjstvu naučio je Petar Matu Bulića dvije vrlo pobožne pjesme (pismu Isusu i pismu Majci Božjoj). A kad bi u posljednjoj godini svog života molio s drugovima križni put, nadimala mu se prsa od ganuća te sav izražaj lica mu odao bolnu ljubav njegovu. Tako je meni pripovjedao njegov drug Ivo Dujmušić....

Kardinalna krepost kršćanske razboritosti proklijala je u duši Barbarićevoj već u ranoj mladosti njegovoj i potakla ga je na onu značajnu čednost i ljubežljivost, kojom je znao već tada predobiti za sebe donekle i za Boga trgovca Babića u Vitini i učitelja svoga, dobroga katolika Vuksana, pa više ili manje svakoga, koji je pobliže s njim općio. Napose pak ta ga je kršćanska razboritost uz poseban dar savjeta Duha Svetoga neprestano i sigurno vodila u teškim pitanjima poziva svećeničkog i redovničkog. Držao se je tu točno naputaka sv. Ignacija o izboru staleža.

Tko je iole proučio moralni značaj Petra Barbarića, mora se također diviti njegovoj umjerenosti ne samo u jelu i pilu, nego jednako u svemu vanjskom

i nutarnjem vladanju. Ovdje sam kao prefekt njegov mogao konstatirati veliki napredak njegova značaja. U njegovu životopisu čitamo, kako se u prvoj godini travničkog đakovanja kadikad pokazala žestina njegova južnjačkog temperamenta. Kadikad se dogodilo, te je i ćušnuo kojeg dosadnog protivnika. Ali već u trećem razredu posve je bilo nestalo kod njega svake preveli'ke žestine i srditosti, te se onda doista odlikovao onom krotkošću, koja nas je podsjetila Jaganjca Božjega.

Na kardinalnu krepost umjerenosti moraliste i ascete nadovezuju također anđeosku krepost svete čistoće... Sva pojava Barbarićeva odisala nekim miloduhom čedne stidljivosti i ljubavi spram anđeoske kreposti. Nikad ne bi se služio nečednim ili prostačkim riječima. Otmjena pristojnost bila je od najranije mladosti značajna za ovog seoskog momka i potonjeg đaka.

Ali je on za očuvanje ljiljana čistoće također prošao kroz ljute borbe mladenačkih kritičnih godina. I u njega nalazi se taj ljiljan - cvijet, vazda dobro ograđen trnjem kršćanske samozataje. Uz to se Petar rado i često posavjetovao sa svojim duhovnim vođom i vjerno se držao glavnog sredstva spasenja: molitve, napose nježne pobožnosti prema Isusu u presv. Sakramentu i prema bl. Gospi. Petar se junački borio ne samo protiv smrtnog grijeha, nego u neku ruku i još više protiv pogibeljnih manjih ozlijeda nježne anđeoske kreposti, protiv senzualnog prijateljstva i protiv nečednosti očiju i sjetila, tražeći pobjedu u bijegu griješnih prigoda prema načelu »in fuga salus«...

Treća je kardinalna krepost jakost. Đačke godine Barbarićeve odlikuju se jakošću značaja prema lakoumnosti nekih drugova. A osobito posljednji dani života njegova pokazuju nam zrelost značaja i neoborivu jakost duše u najljepšem svjetlu...

Preostaje nam još, da barem natuknemo četvrtu kardinalnu krepost: pravednost i srodne joj kreposti poniznosti i poslušnosti. Petar je vazda svakomu

njegovo davao. Već u djetinjstvu uznemirila mu se nježna savjest zbog nekoliko tuđih jabuka, pobranih sa zemlje a ne s voćke. I kasnije, kao trgovački pomoćnik bio je uzor nehinjene pravednosti.

Što se tiče poniznosti, sami su drugovi njegovi isticali tu krepost kao glavnu i najznačajniju krepost Petrovu. A imaju i pravo, u koliko se solidna i temeljna poniznost zrcalila u svim drugim kreposnim činima njegovim... Petar je trajno bježao od raznih časnih služba u sjemeništu, i kad se je ipak voljom poglavara i drugova morao primiti ove ili one časti, smatrao je sam sebe slugom drugih, te se nikad nije ni najmanje uzoholio. To je i njega stajalo borbe, jer nas sve više ili manje mami ona zmijina: »Bit ćete kao bogovi!« Ali kod Petra je bila svaka klica oholosti u zametku satrvena. Dosta je imao muke Otac Puntigam koji ga je napokon sklonio, da se malo dana prije svoje smrti dade fotografirati; i tu je Petar tražio, da se obuče u jednostavnu vrpcu sa znakom kongregacije, odbivši časni znak prefekta kongregacije, kojom je ravnao gotovo četiri godine po volji poglavara i svih većih kongreganista.....

Doista: postigavši savršenost u malo vremena proživo je mnogo godina. I ja vidim prst Božji u tolikim uslišanjima poniznih molitelja. Sada još više nego prije iz dubine srca želim sretan uspjeh kauze za njegovu beatifikaciju.«

Tako eto Otac Bock o svom nekadanjem đaku Petru Barbariću. A na nama je svima da poradimo što revnije kako bi što prije došlo do Petrove beatifikacije: molitvom, žrtvama i materijalnim prinosom za pokriće troškova u tom procesu.

»... STOČANI... JEDVA SE DOKOTRLJALI OD DEBLJINE« — Peto pismo

Ovo pismo prijatelju Papcu sačuvano je samo dijelom u prijepisu Oca Puntigama. Ono je vrhunac Petrove duhovitosti i humora. Svidjet će se svima mladima, koji vole i znaju za šalu. Petar je u njemu naravan i nenamješten. Papac se je negdje morao savijati od smijeha kad ga je čitao.

Ovo nas pismo tako potsjeća na onaga neobičnoga veseljaka među svecima, svetoga Filipa Neria, koga je Goethe izabrao za svoga zaštitnika, a koji je preplavio Rim svjetlom svoje radosti, himnama sreće i suncem veselja. Njegovo je načelo bilo: »Škrupuli i melankolija daleko od moje kuće!« Zato je svuda oko sebe sipao šale nastojeći ljude navesti na smijeh i vedrinu.

A sad evo tog Petrovog pisma!

Travnik, 3. IX. 1895.

Mili prijatelju!

...Danas nam poče škola. Tvoji Stočani sretno došli; jedva se dokotrljali od debljine. Nu Tro-

lića je mala nezgoda na putu snašla, pak je malo spao. Poslušaj de hala i belaja.

Na staciji Ivan Trolić otišao, kud i car pješke. Jedva što se zatvorio, a čorava ti kobiletina škampa via, pobjegni! Trolić izašao, hoće da zajaši, a kad tamo nema na što, kobila utekla! Baci okom preda se, kad ju ugleda, gdje podaleko od njega kasa. On ti se razljuti »ama ne uteče, da si jučer potekla« — pomisli u sebi, pak tabanim vatru te za njom! Be poteci on, be poteci kobila. U Trolića studen znoj niza čelo kapa, a u kobile varnice iz nozdrva suču. Be davrana, be davrana, kobila uzmiče, a Trolić se primače i hoćeš vjerovati, dohvati se joj repa te uzjaši i malo s kraja. Ali mu loša sreća bila, jer ga odmah kondukter stjerao. Nu Trolić za to haje i ne haje. On se dade opet u potjeru i dostigne je do prve stacije. Tu se opet uvali i do Sarajeva mu ne pada na um, da izlazi! —

A ti i Kelava primite od svih nas osobiti maksus selam!

Tvoj Barbarić.

Petar je znao kad je trebalo biti i ozbiljan i strog, ali znao je isto tako i za šalu, radost i veselje. Ono se naročito očituje baš u njegovim pismima preko kojih je uz drugo vršio i apostolat radosti. I to je divan apostolat: razvedriti, razveseliti nekoga, pomoći mu da se nasmije i malo zaboravi na svoje brige i poslove. Danas mnogi zaziru od svetaca, jer im se nekako čine preozbiljni i strogi. Sluga Božji Petar Barbarić pokazivao je na svome značaju i radosnu crtu, pa zato može biti bliz današnjem čovjeku.

Neki, osobito stariji životopisci, kao da su se bojali prikazati svoje junake i kao obične smrtnike, koji su poput Krista znali za sve ljudsko osim grijeha, pa prema tome i za šalu, radost i veselje. Biskup Keppler u svojoj knjizi »Mehr Freude« (Više radosti) ima čitavo jedno poglavlje koje nosi naslov »Galerija veselih ljudi«. U njemu opisuje na primjerima počevši od Blažene Gospe pa sve do svetog Pija X baš tu crtu radosti kod svetaca. Evo nekoliko primjera iz te galerije!

Sv. Feliks Cantalizio, kapucinski brat (1515. — 1587.), bio je poznat po čitavome Rimu, jer je kroz 40 godina s bisagama na ramenima obilazio ulicama skupljajući milostinju uvijek vedra lica i s poklikom na usnama Deo gratias! Bogu hvala!, kojim se je zahvaljivao ne samo za sve dobro nego također za ismjehivanje, ruganje i zlostavljanje, pa su ga zbog toga nazivali »Frater Deogratias«. Kad bi ga netko izrugao ili stvarno povrijedio, odgovarao bi: »Neka dragi Bog od tebe učini sveca!«

Sv. Andrija Avellino (1521. — 1608.) imao je kao neko nepovjerenje u svako žalosno biće jer je smatrao da ni duša ne može biti čista i sjajna kraj tmurnog lica i turobna oka.

Sv. Pijo X odrastao je doduše u siromaštvu, a ipak je bio kao dječak uvijek vedar i veseo. I kao siromašni kapelan i župnik nije gubio dobri humor. Kad je bio upravitelj sjemeništa u Trevisu kolao je o njemu glas: nigdje nije veselije nego u Sartovu društvu. Kao biskup i patrijarha sačuvao je vedru ćud te širio oko sebe svjetlost i dobro raspoloženje. Možda su mogle brige papinstva odagnati od njega vedrinu i šalu, ali je u njegovoj dobroti i ljubaznosti još uvijek odsijevalo staro veselje.

Radost, šala i smisao za humor dakle nije nešto nespojivo sa svetošću. Drago nam je, da su se sačuvala i neka pisma Sluge Božjega Petra Barbarića, jer nam ona otkrivaju veoma i veselu stranu njegova značaja.

»DUH JE, HVALA BOGU, U OPĆE DOBAR« —

Šesto pismo

Upravljeno je Ocu Kamilu Zabeo, veoma je jasno i nije mu potreban nikakav komentar. Laudetur Jesus Christus!

Travnik, 21. XI. 1895.

Velečasni Gospodine!

Možete si misliti, Velečasni, kako nas je ono vaše zadnje pismo, kao i ono iz Italije razveselilo. Da Vam je bilo vidjeti, kako su se oko mene sakupili, kad sam ga čitao. Bi me satrli, da sam bio manji! Molim oprostite što Vam se nijesam prije javio; razlog je bio, jer nije bilo kakvih osobitih novosti.

Zacijelo će Vas zanimati, ako Vam priopćim, kako je u nas sada u sjemeništu.

Duh je, hvala Bogu, u opće dobar. »Vile« (za koje ste jamačno čuli) ili čega slična niti ima, niti će, ako Bog da biti. Jako nas je sve obradovalo, kada smo prije nekoliko tjedana dobili za spiritu-

ala Velečasnog Patra Lempla, ali on je na žalost već dulje vremena bolestan. Još ovih dana uvelo se je u II. diviziji razmatranje svaki dan (osim svetkovine) iza jutarnje molitve njekoliko časa. To smo dragovoljno primili; pa makar iz početka bilo nješto teško, ipak se malo po malo sve više oslađuje i postaje ugodnijim. — Duhovne vježbe pod vodstvom Velečasnog Patra Slavića lijepo su se završile.

Kod zadnje klasifikacije proturaše se svi Vaši prijašnji i potonji učenici; samo jednoga našega obori nesretna fizika, a isto tako jedan od prijašnjih posrnu iz grčkoga. Kehrer je već početkom godine prešao u Sarajevo. Sada smo dobili novu općitanku za hrvatsku literaturu, koja je mnogo opširnija od prijašnje. U VI. i VII. razredu Velečasni Pater Celinšćak predaje Vaše lijeporječje.

Ovih dana smo proslavili u kongregaciji svetkovinu sv Stanka. Poglavarstvo se nije u veliko promijenilo: Praeses Velečasni Pater Kilank, asistent prvi i prefekt su prijašnji; asistent II Prkić, sekretar Duittman, a konsultori: Pašalić, Ivaniš i Haring.

I u Sarajevu kod bogoslova će se podići kongregacija i to mislim do 8. prosinca ove godine.

Molim, da li imate prilike govoriti s hercegovačkim franjevcima, koji su tamo (Glavaš, Jukić i drugi)?

Nadajući se i opet kojem listu od Vaše Velečasnosti sa zahvalnošću i počitanjem ljubi Vam u ime sviju desnicu Vaš bivši učenik Petar Barbarić.

»SVETKOVINA PRESV. SRCA SE PROSLAVILA UPRAV KRASNO« — Sedmo pismo

I ovo je pismo upravljeno na Oca Zabea, a iz njega odsjeva Petrov žar i oduševljenje za pobožnost Srca Isusova.

Hvaljen Isus i Marija!

Travnik, 21. VI 1896.

Velečasni Gospodine!

Već odavno sam Vam želio odgovoriti na ono Vaše očinsko pismo od 8. IV., koje smo s radošću primili, i iz kojeg smo mnogo krasnih nauka crpili, ali me poklopi groznica. Kako me je razveselila Vaša dopisnica. Srdačno Vam se zahvaljujem na utjehi!

A sada da počnemo s vijestima. Svetkovina Presv. Srca se proslavila uprav krasno. Sinuo nam krasan dan a zasvjetli se mitra na glavi presvijetlog banjalučkog biskupa Markovića, koji je držao pontifikalnu misu, propovjed o presv. Srcu a zatim predvodio procesiju kroz grad kao na Brašančevo

(dočim prije je bila samo ispred naše kuće). Ovom prigodom se je njekoliko đaka krizmalo.

Malo kašnje pohodio nas je dubrovački biskup Dr. Josip Marčelić, koji je prije prisustvovao svečanosti presv. Srca u Sarajevu. Oba su spomenuta biskupa oduševljena za presv. Srce te će po svoj prilici uvađati slične svečanosti i u svojim biskupijama. Svuda se radi u tom smjeru, samo naša Hercegovina, čini se, da još sniva duboki san. Nu ipak prije nekoliko dana obradova me list od predstojnice milosrdnica u Mostaru, u kojem moli, da se 60 djece upiše u bratovštinu presv. Srca. To je prvi vrtić, koji će se, ako Bog da, malo po malo razgranati po čitavoj Hercegovini, te nastati krasan perivoj presv. Srca .

Dozvolu, da činimo »Devetnicu spasa« dobili smo već prije Uskrsa, te smo mogli već početi u ožujku. Nu, buduć je prvi petak u travnju ujedno bio i veliki Petak, odgodili smo do svibnja. Uoči svibnja. sastao se naš razred te smo odlučili svi zajedno početi tu milu »devetnicu« što smo i učinili. Od šestoškolaca njekoji su počeli već u svibnju. a njekoji će — mislim — na početku nove školske godine .

Na savjet vlč. Patra Puntigama smo malo uskrisili ona »kola« presv. Srca. Gledalo se je, da se u jedno kolo sjedini po jedan razred. Taj bi razred imao svoje sastanke i tu bi se vijećalo i kojekakve odluke stvaralo. U nekim je razredima takovo sastajanje već urodilo lijepim plodom, kao što na pr. kod IV razreda. U V. i VI razredu bilo je mnogo poteškoća. I u nas je iz početka teško išlo, ali malo po malo pošlo je naprijed. Mislim da će Vas zanimati, ako Vam navedem nekoliko naših zaključaka.

Određeno je jednoglasno, da svaki za svakoga u razredu danomice izmoli po jednu »Zdravo Mariju«, zatim da svaki izmoli danomice »Slatko Srce Isusa ...« za svoje buduće stado. U ožujku je molio svaki za svakoga »Memorare« sv. Josipa, a u svibnju »Memorare« bl. Gospe. Još je bilo zaključaka glede mana, tako na pr. da se točno drži šutnja na hodnicima i u blagavaonici kod doručka i slično. Imali smo također svoje posebne nakane kod jutarnje prikazbe za svaki mjesec itd.

Bila se počela spremati akademija na čast presv. Srca koja bi imala biti na svetkovinu sv. Alojzija te bi ujedno služila i za imendan Velečasnog Patra Rektora. Nu pošto već profesori iz Sarajeva dolaze na 20. u večer, ne će biti ništa!

Ove godine bio je u sjemenštu, hvala Bogu, dosta dobar duh, samo je bilo nešto onog posebnog druženja,čega do godine, ako Bog da, ne smije biti! Takovo baš nesretno nazovi-prijateljstvo najviše nam je svećenika progutalo!

Svi su Velečasni Oci i Magistri zdravi, samo što vlč. Patra Hormana neprestano muči njegova glavobolja. Na djecu navalila nekakva debela bolest, ali nije pogibljena. Oteče malo ispod brade i po licu, a za 10 dana već prođe. Samo je to neugodno kod te bolesti, što je prelazna, pak moraju bolesnici biti odjeljeni od drugih.

Vlč. Pater Horman Vas najsrdačnije pozdravlja, tako isto i ostali Vlč. Magistri.

Ančić je sve do sada ostao kod kuće, te će siromašak po svojoj prilici morati opetovati VI razred.

Moja groznica se mene još posve nije okanila. Liječnik savjetuje, da promjenim zrak te da odem kući. Pokušaću i to!

Jako bi nas zanimalo, kad biste nam štogod natuknuli o proslavi presv. Srca u Innsbrucku.

Kako je svršila ova školska godina možete vidjeti na slijedećoj strani.

Pokojni M. Pendić zaista je na žalost umro bez sv. Sakramenata.

Crkva uz bogoslovno sjemenište u Sarajevu već lijepo napreduje. Kažu, da joj se kupola upravo veličanstveno iznad ostalih kuća izvila. Može se vidjeti sa svake točke grada

Kako će se velika matura svršiti, to ću Vam, ako Vam je milo, slijedeći put javiti.

Više Vam sada ništa novo ne bih znao kazati.

Preporučujući sve nas u Vaše svete molitve za vrijeme praznika zahvalno Vam ljubim ruku

Vaš bivši učenik

P. Barbarić.

Opaska: Slijede klasifikacije svih đaka VII. i VI. razreda u svim predmetima.

Značajka je Petrovih pisama kolegama u Sara-
jevo neusiljenost, sloboda u izrazu, mnogo šala. S
njima razgovara kao sa sebi ravnima, a osim toga to
su njegovi zemljaci Hercegovci, prema kojim se os-
jeća slobodnim. Kad piše svome bivšem profesoru i
odgojitelju Ocu Zabeu, onda je pun počitanja, pazi
na svaku riječ, sve u pismu najljepše oslovljava, pun
je takta i obzira. Takav je tad bio mentalitet i Petar
ga je usvojio. Lijepo je i jedno i drugo. Starijima
dugujemo poštovanje, a prema sebi ravnima možemo
biti slobodniji, dakako uvijek u granicama morala i
pristojnosti.

Kao crvena nit provlači se kroz sav Petrov život
žar i oduševljenje za pobožnost Srca Isusova. Ovo
je pismo najdivnije svjedočanstvo. On se poput dje-
teta veseli slavlju Srca Isusova u Sarajevu, gdje je
revnovao za tu pobožnost veliki i neumorni nadbis-

kup Stadler, u Travniku, gdje se je blagdan Srca Isusova slavio svake godine sve većim slavljem. On želi da žar Srca Isusova obuzme i njegovu dragu Hercegovinu i učini je svojim perivojem. On je oduševljen za veliku devetnicu, za bratovštinu i za »kola« Srca Isusova. Može li nam danas nakon II Vatikanskog sabora biti u tome uzor?

Neki danas na žalost drže pobožnost Srca Isusova nečim zastarjelim, nemodernim, što više ne odgovara mentalitetu modernog čovjeka. Pobožnost Srca Isusova u zapadnim zemljama proživljava krizu. Niti ćemo njih zbog toga suditi, a niti sebe hvaliti. Neka svatko bude pobožan po svome ukusu i nadahnuću Duha Svetoga. Uza sve to najdublje sam uvjeren, da ako pobožnost Srca Isusova bude i u Hrvatskoj proživljavala krizu, da će to biti velika šteta za našu vjeru i duhovnost. Moje mišljenje ne moraju dijeliti drugi, a koji ga dijele neka nastoje po primjeru Petra Barbarića revnovati za pobožnost Srca Isusova promičući svagdanje jutarnje prikazanje Srcu Isusovu kako to čine članovi Apostolata Molitve, slaveći što svečanije blagdan Srca Isusova, pristupajući svetim sakramentima na prve petke, posvećujući svoje obitelji Srcu Isusovu, čitajući i šireći njegov Glasnik. Mi još uvijek vjerujemo u istinitost Isusova obećanja, makar da je ono dano u jednoj privatnoj objavi sv. Margareti Alacoque, da će blagosloviti i pomagati sve one koji budu štovali i revnovali za Njegovo Presv. Srce. Petar Barbarić može nam biti u pobožnosti i revnosti za Srce Isusovo najdivniji uzor.

Svoje misli potkrijepimo mislima jednoga od najvećih suvremenih teologa Oca Karla Rahnera D. I., koje je iznio u austrijskom Glasniku Srca Isusova. O. Rahner piše: »Koncil je opširno progovorio o pobožnosti prema Majci Božjoj i štovanju svetaca. Bilo je prilike da se iznese mnogo toga i o pobožnosti prema Srcu Isusovu. Ako se prođe povijest pobožnosti za posljednjih 150 godina, do posvete svijeta tomu Srcu g. 1900., te kako je svetkovanje njegova blagdana uzdignuto u najviši liturgijski red; zatim

okružnice koje govore o toj pobožnosti od Leona XIII do Pija XI i Pija XII — onda se zaista ne može reći da je šutnja na Koncilu o tom puki slučaj kojemu ne treba pridavati nikakovo posebno značenje i koji ne postavlja nikakvo pitanje. No ako Pavao VI u pismu vrhovnim poglavarima nekih redova izjavljuje da pobožnost prema Presvetom Srcu treba da i danas ostane živa i da je treba u Crkvi gojiti, to znači da je pitanje o šutnji Koncila s obzirom na pobožnost Srca Isusova dobilo odgovor, a taj je: da i dalje ostaje sve na snazi što je dosad tako svečano izjavljeno i preporučeno. Crkva nije htjela tu ništa novo propisivati ni stavljati u zakone, nego povjerava to vodstvu Duha Svetoga i slobodnoj ljubavi srdaca.«

»... DA DADEMO ODUŠKA MLAĐAHNIM GRUDIMA« — Osmo pismo

Evo napokon i Petrova posljednjeg sačuvanog pisma koje je upravio svome dragome Patru Zabeu.

Hvaljen Isus i Marija!

Klobuk, 12. VII. 1896.

Velečasni Gospodine!

Radosno u duhu skupljeni, ne znamo kako da dademo oduška mlađahnim grudima. Kao iz jednog srca složnim glasom molimo presv. Srce, da bi Vam po zagovoru svetog Vam imenjaka dalo u pravoj radosti još mnogo ovako veselih proslaviti dana. Ono Vam svojim sv. blagoslovom pratilo svako poduzeće! Ono Vas jačilo i krijepilo u neumornom Vam trudu. Ono Vam baš posve rasplamtilo srce svojom svetom ljubavi, a iz Vašega srca palo nekoliko iskrica i na naše krajeve. Ono Vas uzdržalo zdrava, krepka i čila da uzmognete doskora nastaviti uzvišeni svoj rad u miloj nam domovini!

Jednoglasno Vam kličemo: Živio!!!

Smjerno Vam se, Velečasni, zahvaljujem na miloj čestitci.

Usuđujem se, Velečasni, preporučiti Vam se u sv. molitve tako isto i ostalim velečasnim Magistrima. Moja groznica još ne popušta. Da mi se je bar kroz praznike s njom razkrstiti posve, da uzmognem početi školsku godinu. — Aničić veli, da mu glava ide na bolje.

Ljubeći Vam ruku pozdravlja Vas Vaš učenik

Petar Barbarić

Ovo je pismo topla čestitka Ocu Zabeu za imendan, koji je slavio 18. srpnja, na blagdan sv. Kamila de Lellis. Petrove su se želje najvećim dijelom ispunile, jer je P. Zabeo poživio još mnogo godina i dočekao još mnogo imendana. Nakon studija teologije vratio se u Hrvatsku te postao revni i neumorni urednik Glasnika i Kalendara Srca Isusova. Obilazio je sve naše krajeve, fotografirao razna naša svetišta i sve to objelodanjivao u Glasniku i Kalendaru. Prigodom 50-godišnjice travničkog sjemeništa i gimnazije uredio je prekrasnu spomenicu, koja je pravo remek - djelo te vrste. Godinama je djelovao kao vrsni profesor grčkog jezika u Travniku, a njegovi su se đaci hvalili da su kod njega mnogo naučili. Napokon je sastavio i grčku vježbenicu za naše gimnazije u kojoj je pokušao taj stari jezik oživjeti metodom dijaloga.Priredio je odličan priručnik za članove Marijinih Kongregacija. Iako je podrijetlom Talijan, dobro je naučio hrvatski te je u tom jeziku glatko govorio i pisao. Davao je brojne duhovne vježbe svećenicima i redovnicama. Doista je svoje velike talente stavio u službu našega hrvatskog naroda i stoga nas je veoma zadužio. Petrove su se želje izrečene u čestitki za imendan dakle doista divno ostvarile.

Na pismo pada i sjena Petrove bolesti. Za malo više od pola godine on će već snivati san pravednika na travničkom groblju, oplakivan i poštivan od svih.

Taj će grob postati slavan, a nadamo se, da će Petar još više zasjati, kad jednoga dana bude uzdignut na naše oltare. Nakon ekshumacije Petrova tijela O. Zabeo je zapisao: »Tko zna, možda će naš Petar još na oltar! Bilo bi to za hrvatsku mladež zacijelo od neprocjenjive koristi pa i za ostalu katoličku mladež širom svijeta, osobito za seminarce«.

»ŽIVOT NAM JE U RUCI NAŠEG NAJBOLJEG OCA...« — Pismo ocu

Iz Petrove pismene ostavštine sačuvana su nam dva pisma ocu. Pisana su nekoliko mjeseci prije smrti. Petar je već teški bolesnik, pa piše ocu o svome zdravstvenom stanju tješeći ga da ne bude u brizi za nj. U prvome pismu dolazi do izražaja njegova potpuna predanost u volju Božju. Ta je vrlina kod njega uistinu udivljenja vrijedna. Mlad čovjek koji tek stoji na pragu života, koji svom dušom želi biti svećenik, a eto podgrizava ga i ništi podmukla bolest. Ipak je u takvom mučnom stanju sačuvao onu nužnu krepost ravnodušnosti. On je o njoj razmatrao u svojim duhovnim vježbama, a sada ju u bolesti vježba u herojskom stupnju, jer prima iz ruke Božje isto tako bolest kao što bi primio i zdravlje. Posjedovati krepost ravnodušnosti kako ju shvaća i naučava sv. Ignacije Lojolski u duhovnim vježbama znači biti već na vrlo visokom stupnju moralne savršenosti. Petar Barbarić odlikovao se u toj divnoj i teškoj vrlini.

U drugome pismu Petar opisuje veliku brigu svojih poglavara za njegovo tjelesno zdravlje. I doista sve su mu učinili što je bilo moguće, da mu u bolesti bude lakše i udobnije. Sve to nije pomoglo da Petar ozdravi. Nebeski vrtlar odredio ga je za sebe

i presadio u svoje vrtove. Petar još i u bolesti revnuje i gori za Srce Isusovo potičući svoje domare, da se upišu u bratovštinu Srca Isusova. Presv. Srce bijaše njegova velika ljubav. On će s njome i umrijeti da zauvijek otpočine na onome divnome Srcu koje je toliko ljubio i za čiju je čast i slavu toliko revnovao. Uistinu mladić po Srcu Isusovu, uzor apostola Srca Isusova. A sada evo ta dva Petrova pisma, koja su pravi biser duhovne literature.

Hvaljen Isus i Marija!

Predragi Oče!

Oprostite mi, što Vam nisam prije na pismo odgovorio.

Pitate me, kako sam. No, hvala Bogu, u mnogom ide na bolje, ali još nije posve dobro. Mogu Vam to pako kazati, da se oko mene radi koliko se ikako može. Dakle nemate se zašto brinuti, jer znate, da nam je život u ruci našeg najboljeg Oca, svemogućeg Boga, koji najbolje zna, ili nam je korisnije živjeti ili umrijeti. Neka bude njegova volja, predajmo se u njegove ruke, pak ćemo zadovoljni biti.

Htio bih poslati Frani očenaše (krunice), a nemam para. Dobio sam list od Ore (Petrova sestra).

Srdačno Vas pozdravlja Vaš

Pero.

Hvaljen Isus i Marija!

Travnik, 10. X. 1896.

Predragi Oče!

Jako me je iznenadilo Vaše pismo od 4. X., koje danas primih.

Najprije mi je začudo, šta je bilo od lista, što sam Vam ga iz Travnika pisao, jer iz Vaših riječi se vidi, da ga niste dobili. Zatim ne znam, ko li je Vam to one čudne vijesti o meni javio. Što veli, da sam odjeljen u posebnoj »kameri«, to je donjekle istina. Imam naime još posebnu sobu, (ta je prostrana kao naša nad izbom, a desetak, dvajset puta ljepša od nje), da mogu biti miran, da mogu leć i ustati kad hoću itd. Pravo Vam velim da ćutim, da moje zdravlje ipak ide naprijed, premda jako polako. U školu idem kad mi je zgodno.

Nu onog drugog što se tiče, da mi je bilo naređeno, da idem kući, to je dupla, gola laž! Moji me poglavari — Bog im platio — tako rekuć na dlanu drže. Dakle o tom nemojte više ni misliti.

Što se tiče Ore, možemo se pouzdati u providnost Božju, da će dobro bit. Ne znam ni ja, je li otišla iz Mostara.

Skoro sam pisao Franji. Što sam njemu govorio, to i Vam opetujem, gledajte da se svi upišu u bratovštinu presv. Srca Isusova.

Izručite srdačan pozdrav cijeloj našoj obitelji, g. Babiću, i Musuši, amidži Juri i ostalim, a Vas iskreno najsrdačnije pozdravlja Vaš sin

Petar.

»... BOJIM SE DA ME NE NAZOVU 'ZWEIBEINIGE APOTHEKE'« —

Pismo bogoslovu KELAVI.

Ovome pismu nije potreban nikakav komentar, jer je jasno. Vrijednost mu je naročito u Petrovim originalnim mislima o Marijinoj Kongregaciji i o njezinom vodstvu.

Laudetur Jesus Christus!

Travnik, 4. X. 1896.

Mili prijatelju!

Sada ti beli priznajem, da se možeš s punim pravom na me ljutiti. Ama opet, brte, štaćeš i od mene? Čudna je stvar, kad se staroj lijenosti još i bolest pridruži.

Da ti pravo kažem, bio je i to jedan razlog, što sam sve čekao, ne bih li ti mogao lijepših vijesti o svom zdravlju javiti; nu »fiat voluntas Dei« (neka bude volja Božja).

Šta ćeš, iz ove kože ni kud ni kamo! Ta popio sam toliko lijekova, te se bojim, da me ne nazovu »zweibeinige Apotheke« (dvonožna apoteka), a znatne poboljšice još ne ćutim. Istina sad nijesam slab ko prije, zatim mogu dobro spavati i dosta dobro jesti, nu kraj svega toga ja mislim, ako je volja Božja, da ozdravim — da ću morat još dugo do toga čekati, ako ne bude osobite pomoći s neba.

Ali ja se opet nadam, da mi Gospa od Lurda ne će ostati prekrštenih ruku. Ta toliko se je jurišalo na njezin prijesto, pak će se, ako Bog da, i još žešće jurišati. Ma nije moguće da to ona mirne duše gleda! Tom se zgodom i Vama toplo preporučujem, da me se sjetite u svojim svetim molitvama.

S mojom ti je školom, kad hoću, kad neću. Ali opet nema fajde duše gubit, kod računa i fizike sam bio mal ne svaki put. Na latinski sam sat išao, dok smo učili šlambikat Horaca, a posle jok. Na ostale predmete odem samo vrlo rijetko.

Dočepao sam se, znaš, onog starog harmoniuma, pa crvljam po njemu bez milosrđa; deder naoštri svoje muzike inače ću te možda preteć.

Be, kako je s Vašom kongregacijom? Nešto sam čuo, da su neki osobito za to, da ne bude nikakva poglavarstva. Ti si sada u poglavarstvu, pak Ti stoga ovo govorim. — Mislim, ako je sreće, da neće takovih biti. Inače, kamo bismo dospjeli? Ako oni neće priznavati najbitnijega znaka kongregacije, a taj je upravo poglavarstvo, s vlašću nad ostalim zbornicima u stvarima tičućih se zbora, onda joj ne mogu priznavati ni ime »kongregacija«, već će ju morati nazivati kakvom bratovštinom. Znam, mnogo je teže upravljati tom kongregacijom, nego li na pr. našom, ali opet, kad se sjetim đakovačke kongregacije onda mislim da je uprav sveta du-

žnost vas, koji ste sad na čelu, da spasite svoj zbor od rasula. Jer čim se dublje ukorjene takove misli, tim će biti teže. Ta znaš, da je slično počeo i đakovački zbor, pa eto dokle je došao, da se je konačno pretvorio u njekakvo tako rekuć — republikanstvo, gdje su birali praesesa, kako su htjeli i na koliko su vremena baš hotjeli.

Ne dao dragi Bog, da Vaš zbor do toga dođe, ali opet »principiis obsta« (u početku se opri). Nemoj to uzeti kao kakvu prodiku, nego znaj, da sam Ti to samo na prijateljsku rekao, a to samo Tebi, jer znam, da se nećeš uvrijediti zbog toga.

Valjda si već čuo, da kod nas prva divizija ima svoju kongregaciju . . . . .

Bilješka: Nastavak se ovog pisma izgubio.

»KAKO ĆE OVA BOLEST DUGO TRAJATI, BOG ZNA« — Pismo bratu Ivanu

Hvaljen Isus i Marija!

Travnik, 8. XII. 1896.

Dragi brate!

Baš Ti hvala na daru- Što mi pišeš glede zdravlja, baš ću ti pravo kazati, kad hoćeš.

Da ti pravo kažem, niti do sad ima kakve osobite olakšice a niti opet ne ide na gore. Kad pomislim, kakvi sam bio u praznicima, sada je u više stvari mnogo bolje. Kako će ova bolest dugo trajati, Bog zna. Stog je najbolje predati se u volju Božju, pak iz ruke Božje veselo očekivati ili zdravlje ili smrt. Bog zna, šta je za nas najbolje, pa će nam ono dati, što je za nas bolje, a ne uvijek, što mi želimo. Dakle ne trebamo se ništa bojati. Predajemo se posve u volju Božju.

Poslije nekoliko dana možda ću pokušati ići redovito u školu.

Šta je sa Orom? — Pa zbilja zar se ne usuđujete upisati u bratovštinu presv. Srca Isusova? Ma

zar mislite, da Vam presv. Srce ne može naplatiti to malo vremena što time izgubite? Zaista se vrlo čudim.

Glede zdravlja sam ti pravu istinu rekao, koliko barem ja mogu osjetiti, stog nemojte reći: »Ovako on veli, a Bog zna, kako je tamo«. Kaži Mati, da ću mu što prije poslati one upisnice.

Srdačno mi pozdravi oca, Franu, i ostale u obitelji i komšiluku, a ti primi maksus selam od Tvog brata

Petra.

»... GDJE BIH NAJVOLIO UMRIJETI,.. — U TRAVNIKU!« — Pisma bratu MARKU FRANJEVCU.

U prvome pismu oslovljava tog brata s »Vi« iz poštovanja prema svetom svećeničkom redu. Drugo je pismo diktirao 3 dana prije smrti a u njemu brata oslovljava s »Ti«. To je zadnje Petrovo pismo na zemlji. Ruka mu je već bila preslaba za pisanje pa mjesto njega piše drugi. Iz pisama za vrijeme bolesti očituje se Petrovo potpuno i bezuvjetno predanje u volju Božju. Prema svojima, a osobito ocu, veoma je obziran, jer ne želi da trpe i žaloste se zbog njegove bolesti. Doista je imao lijepu dušu i plemenito srce koje nije htjelo nikome ni najmanje boli nanijeti. Višemjesečna bolest dobro ga je istesala, produhovila i potpuno učinila Božjim. Bio je prokušan kao zlato u vatri i našao se dostojan, da uđe u slavu kraljevstva nebeskoga. Potpunoma je dozreo za nebo.

Laudetur Jesus Christus!

Travnik, 3. XI. 1896.

Predragi brate!

Oprostite što Vam nisam prije odgovorio na peticu. Šta ćete, exempla trahunt (primjeri privla-

će), pa mora se osobito mlađi u mnogo koječem povesti za starijim. Te tako, kako sam ja od Vas očekivao njekoliko mjeseci odgovor, učinilo mi se sasma obično okljevati s odgovorom, pa ni savjest me nije žuljala. Ali opet mi pane na pamet ono: »Quod licet Jovi non licet bovi«, ali čudna je stvar, kad se staroj lijenosti i bolest priključi.

Lijepo Vam se zahvaljujem na daru; baš sam bio osiromašio do njekoliko novčića.

Pak evo mi opet danas donesoše Vaši Duvnjaci onaj Vaš »biljet«. Pogledam iz vana, vidim veliki omot, a kad unutra, skupila se posjetnica.

Ama evo makar što se Vi tužite da Vam ne pišem, — imate pravo — ali otac ne znam, kako se može tužiti. Ta otkad sam otišao od kuće, pisao sam njemu tri puta, a Franji dva put, ili tri put. Ne znam, šta biva s listovima.

Što pitate za moje zdravlje, ne znam, kako bih Vam kazao. Sad nješto bolje, sad malo gore, a osobito ni napretka ni nazatka! Sud liječnika, — da Vam pravo kažem, — je dosta strog, nu in manu Dei sumus (u Božjoj smo ruci). Za me se radi i molitvom i drugim sredstvima, koliko se ikako može. Nu, ako Bog neće, da ozdravim, fiat voluntas eius (neka bude njegova volja). U školu idem samo na teže predmete, inače ljenčarim.

Dr. Bayer u Sarajevu mi je savjetovao da odem za njeko vrijeme k Vama, nu buduć, nisam znao, kakvi je zrak tamo, ostao sam ovdje.

Pa i ovdje mi je u svakom pogledu lijepo. A kad bi me pitali, gdje bih najvolio umrijeti, odgovorio bih: u Travniku. Kako će se pako čitava bolest svršiti, Bog zna. Budimo pripravni na sve. (Ne treba, da baš tako sve kažete ocu.)

Jedan mi od Vaših Duvnjaka reče, da je Mate molio za njekakvu knjigu, a veli, za vas svit ne

može mu past na pamet kakvu. Napokon reče: »Nekakvi bukvar«. Ali mislim, da mu bukvar ne treba, niti ga ja imam, pa eto mu te dvije knjižice.

Ne znam, šta bih Vam drugo osobito piso. Pozdravlja Vas onaj Aničić, po kom sam Vam lani o Markovu spremio list.

Preporučujem Vam se toplo u sv. molitve. Srdačno Vas pozdravlja Vaš brat

Petar.

Hvaljen Isus i Marija!

Travnik, 12.IV. 1897.

Dragi brate!

Nemoj se čuditi, što Ti preko drugoga pišem. Šta ćeš? i tom vrijeme došlo.

Zadnji put, kad si me pitao, kako sam, rekao sam Ti, da dođeš, pa da vidiš. Nu ja ne znam kako si Ti to razumio, sada Ti pako velim, da se moja bolest već primiče kraju. Meni bi vrlo drago bilo, kad bi Ti mogao doći; nu ako Te dušobrižničke dužnosti smetaju, onda bolje da ostaneš. Ali bih svakako želio, da nam ne bude ono na Rakitnu zadnji put, što smo se vidjeli. Skoro sam pisao i ocu.

Pozdravlja Te moj škriba (pisar) Andrija Aničić, a Ti primi bratske pozdrave od Tvog

Petra.

PETAR BARBARIĆ U OČIMA PETRA PERICE

Upoznali smo lik Sluge Božjega na temelju njegovih pisama. Sada neka nam ga opiše netko, koji je jedno vrijeme boravio s njime pod istim krovom. To je isusovac O. Petar Perica,pjesnik dviju naših najpoznatijih pučkih crkvenih pjesama: »Do nebesa nek se ori« i »Zdravo djevo, svih milosti puna«. Petar Perica kao travnički seminarac uživao je velik ugled i kod đaka i kod poglavara. U kreposti se upravo natjecao s Petrom Barbarićem. Veoma ga je cijenio kao i Barbarića P. Puntigam. Stoga svjedočanstvo Patra Perice ima veliku vrijednost. Donosimo ga, kako ga je napisao u jednom svome dosada neobjavljenom spisu.

»Slugu Božjega Petra Barbarića poznavao sam osobno kao gojenac nadbiskupskog travničkog sjemeništa. Petar je stupio u 7. razred, kad sam ja došao u prvi. Bio je znatan razmak između njega i mene u školi. Zid separacije dijelio je nas mlađe od starijih drugova, a Petar je sa skrajnom savjesnošću poštivao zabranu općenja mlađih sa starijima. Ipak sam ja s vanrednim zanimanjem pratio pojavu i vladanje toga uzor - seminarca te mogu priznati, da mi nijedan drugi đak iz travničkog sjemeništa nije ni izdaleka pružio toliko pobude na krepostan život osobno za mojih đačkih dana, koliko mi je pružio

Petar. I ako nisam bio u tako neposrednoj blizini Sluge Božjega, ipak sam bio u ono doba prilično razvijen, jer sam iza dovršene svoje četrnaeste godine bio primljen u travničko sjemenište. Ne dugo iza početka prvog razreda bio sam primljen kao kandidat, a na Blagovijest g. 1896. kao član u Marijinu Kongregaciju dok joj je Barbarić bio na čelu......

.... Sam osobno nisam na Petru Barbariću opazio ni sjene kakve god pogreške protiv Božjeg ili crkvenog zakona, ni protiv propisa sjemenišnih ili pravila kongregacijskih A nijesam ni od Petrovih poglavara ili drugova nikad čuo za koju njegovu moralnu manu, osim onoga što sam čitao u prvom i drugom izdanju Petrova životopisa.....

..... Ne mogu se oteti uvjerenju, da se je Barbarić svojim krepostima popeo na stepen herojičnosti. Na žalost ne mogu toga da potvrdim brojnim crticama, ali sam do toga zaključka došao pod utiskom sveopćega javnoga mišljenja u travničkom sjemeništu osobito zadnje godine Barbarićeva života i poslije njegove blažene smrti.

Meni je Petrova slika od onih vremena pa do danas često lebdila pred očima kao snažna pobuda na krepostan život. Osobito mi se utisnuo njegov lik gdje dostojanstveno koraca hodnikom sjemeništa držeći jednu ruku na prsima moleći svetu krunicu. Kad god ga vidim, kako se s kojim drugom šeta igralištem ili kako svira u glazbi obavit mombardonom ili kako se lopta u zajednici starijim đacima. Ali me i sad u srce dirne, kada se sjetim, kako se Barbarić zadnjih dana života podupire o štap i s teškim naporom penje uza stepenice da hodočasti svojoj nebeskoj Majci — u kongregacijsku kapelu — vrijedan prizor za koji umjetnički kist. Kao da ga i sada gledam u sjemenišnoj crkvi, kako s dubokom sabranošću i s tihom pobožnošću stupa k stolu Gospodnjemu, a vraća se natrag kao preobražen i kao da bi nam htio reći: »Ja živim, ali ne više ja, nego u meni živi Krist« (Gal. 2, 20). Moram ipak da primijetim: Barbarićeva pobožnost nije odavala neobičnog osjetnoga

zanosa; bila je odraz njegove svete, ali jednostavne duše. Gdje god se pojavio Petar iz čitave njegove pojave prosijevao je osobito mir krotkoga i poniznoga Srca Kristova.

Veseli me što mogu i ja da potvrdim pripovijedanje vlč. Franje Kovačevića o Barbarićevom pohađanju nemoćnih seminaraca, dok je i sam teško disao pod križem smrtonosne bolesti. Njegov bi nas posjet zabavio i duševno pobudio. Petar je naime posjećivao ne da dosađuje nego zabavlja. Još se sjećam iz tih posjeta triju Petrovih pričica.

Prolazio sv. Otac sa svojim kardinalom tajnikom ulicama Rima. Ugledaju natpis uklesan iz starih rimskih vremena:S! P! Q! R! (Senatus Populus Que Romanus). U šali traže značenje tih slova. Kardinal će: »Sancte Pater Quare Rides? (Sveti Oče, zašto se smiješ?) A na to će sv. Otac obrnutim redom slova: »Rideo Quia Papa Sum«. (Smijem se, jer sam Papa).

Pijo IX sazvao kardinale, da se s njima posavjetuje, bi li proglasio dogmu o Bezgrješnom Začeću. Koji su bili za proglašenje stavili su bijele kuglice na jednu pliticu, a koji su bili protiv proglašenja, stavili su crne. Na to je sv. Otac skinuo s glave svoju bijelu kapicu i pokrio njome sve bijele i crne kuglice, da pokaže, kako je on za proglašenje te dogme.

Da nas Barbarić upozori, kako treba savjesno i ozbiljno ispunjati sve propise za svete oproste, pričao nam je: Sv. Otac Papa raspisao veliko oproštenje. Mnogi vjernici pohrliše u hram Božji, da si dušu obogate velikim blagom milosti. Nakon roka određena za oprost zaželio sv. Otac doznati broj onih, koji su oprost zavrijedili. I Bog mu udovolji toj želji. Ali se Papa prenerazi, kad dozna, da je oprost primila samo jedna pobožna starica!

Petar je riječima poticao, a primjerom vukao. Vukao je i mene, osobito na apostolat spram Presv. Srca Isusova. God. 1899. za vrijeme velikih školskih praznika, potaknut naročito njegovim primjerom, obišao sam 7 sela gornjega makarskoga primorja, počevši od Tučepa, gdje sam poučavao narod o spaso-

nosnoj pobožnosti te upisivao u Bratovštinu Presv. Srca (preko 1.600 osoba) i u Apostolstvo Molitve (ako se ne varam, oko 700 osoba).

I u borbi za sveto zvanje u Družbu Isusovu bio mi je primjer Barbarićev snažan, okrepni faktor....

Mi smo mnogi u sjemeništu još za života gledali na Barbarića kao na sveca, a daleko više nakon njegove smrti.

Kad je dogorjevala luč Petrova, želja me je vukla da ga još jednom pozdravim i da mu se preporučim u molitve, osobito kad stigne u domovinu nad zvijezdama, jer sam bio uvjeren, da će ravnim putem poletjeti na nebesko prijestolje. Ali nas mlađih nije se puštalo k nemoćniku. Na to sam ja u mladenačkoj domišljatosti napisao za Pera malo redaka i zamolio bolničara Br. Martina Ziku D. I., da mu ih preda. Zamolio sam Peru poimence, da u nebu izruči moj posebni pozdrav nebeskoj Majci Mariji. Kad je to Sluga Božji pročitao, milo se je nasmiješio i obećao, da će izvršiti poruku. Malo dana iza svete mu smrti došao je u snu k meni te mi je s velikom ljubežljivošću saopćio da je izručio moj pozdrav Presvetoj Djevici, a ona da mu je očitovala, kako je sa mnom vanredno zadovoljna. Osobito radi ovoga Gospina očitovanja držim taj san prostim naravnim snom, ali ga iznosim ipak, da dokažem moje mišljenje o Barbarićevoj svetosti.

Na dan smrti Sluge Božjega, jer je bio Veliki Četvrtak, seminarci su iza objeda po starom običaju pošli na odulju šetnju. Nekoliko nas mlađih poradi zdravlja ostalo kod kuće. Upravo smo se bili živo razigrali na sjemenišnom igralištu, kad nam, valjda oko 3 sata popodne, Brat bolničar s prozora sjemeništa javi žalosnu vijest, da smo izgubili najvrijednijega druga. Vijest nas je dirnula, ali nije iznenadila. Nikome nije bilo ni na kraj pameti, da se pomolimo za ispokoj Perine duše, nego s veselim uvjerenjem, da smo stekli moćnog zagovornika na nebesima nastavili smo igru. Ali Barbarić nam je lebdio pred očima kao pomoćnik u potrebama. Ja sam sa svojom

nkom odmah Slugi Božjem preporučio dobar us- u igri. I naša stranka nadigrala pripisujući pobjedu Petrovu zagovoru! Za nas je to bilo prvo Barbarićevo čudo!

I ja mogu da potvrdim što veli životopisac Barbarićev, da se nakon Perine smrti nitko, pa ni najmanji, nije plašio pokojnika. Ja sam bio onaj mali Dalmatinac, koji je izjavio: »Ja bih bio veseo, da mi se Petar noću ukaže«.

Koliko sam i ja cijenio svetost dragog nam Petra, i to svjedoči, što sam nakon dogovora s nekim drugovima na Veliki Petak navečer, kad slučajno nije nikoga blio u blizini, došunjao se do mrtvačkog odra i škarama odrezao jedan čuperak Perine kose, da podijelimo kao dragocjenu relikviju.

Diplomu kojom sam primljen u Marijinu Kongregaciju, a nosila je i vlastoručni potpis Petra kao nadstojnika (Petrus Barbarić) čuvam i sada brižljivo ne samo kao uspomenu na pristup u Zbor Marijin nego i kao dragu relikviju Sluge Božjega.

Od O. Puntigama primio sam još kao đak u Travniku na dar Barbarićevu krunicu. Svud sam je sa sobom nosio i često se njome u molitvi služio. Prigodice sam je pokazivao kao svetačku relikviju. Nikad se s tom dragocijenošću ne bih bio rastavio, da se nisam pobojao, da ću je istrošiti ili izgubiti. Stoga sam je na jesen 1911. na prolasku darovao novicijatu Družbe Isusove u Zagrebu. Rekao sam novacima tom zgodom, neka im ovaj dar bude poticaj na svetost i na ustrajnost u Družbi. Čujem da se ta Barbarićeva krunica i danas čuva u zagrebačkom novicijatu.

Ne treba ni spominjati, da smo s počitanjem dolazili na Perin grob, na kojem je cvao s ružicom Barbarićev ljiljan, dva simbola njegove čistoće i ljubavi. Ja se nikad nisam ni na njegovu grobu — pa ni kasnije kao svećenik — molio za Barbarića, a jesam njemu dosta puta. Iz bližega su dolazili potrebni na taj grob, da si isprose koju milost za dušu ili za tijelo, kako mi danas (20. VIII. 1938.) pripovijeda Brat

Komarek D. I., koji je kao sjemenišni vrtlar njegovao cvijeće na grobu. Brat je Komarek čuo i prije prenosa Barbarićevih ostanaka, da se je pripovijedalo o milostima, koje da Bog dijeli po zagovoru Sluge Božjega. Isti je Brat čuo također ne jedamput, da su razne osobe iz Travnika u više navrata viđale nad grobljem, gdje je Pero bio pokopan, neobično svjetlo, a tumačili su ga kao Božji znak za svetost ovoga uzor - mladića.

Ako me pamćenje nije posve izdalo, kada smo mi mladi vrtlari O. Puntigama uređivali s njime vrt oko lurdske špilje, O. Puntigam je dao, mislim g. 1900., nedaleko špilje zasaditi kao spomen na Petra Barbarića jednu lipu, koju je prozvao Barbarićeva lipa. Ne znam, što je kasnije bilo od one lipe.

Ni na Barbarićevu sobu nije se zaboravilo u sjemeništu. Dok sam bio nadstojnik i nastavnik u tom travničkom zavodu, više puta bi me poglavari poslali da stranim posjetiocima pokazujem zgradu. Redovito bi ih poveo i u sobu, odakle se je Sluga Božji preselio u blaženu vječnost. Pri tom bih im očitovao nadu da će se ta soba jednom pretvoriti u kapelicu.

Dok sam boravio u inozemstvu na naucima, svakom prigodom sam uzvisivao kreposan život hrvatskog uzor-mladića, za koga su već znali mnogi moji redovnički drugovi osobito iz Slovenije, Austrije Češke, Slovačke, Madžarske, Njemačke. Sa mnom je u novicijatu u Velehradu (u Moravskoj) bio jedno vrijeme i neki Vaclav Kronus, koji je kasnije, valjda zbog zdravlja, ostavio novicijat. Čini se da je osobito moje pričanje o Barbariću u njemu pobudilo veliko zanimanje za našeg idealnog mladića, jer je on iza malo godina objelodanio Petrov životopis na češkom jeziku pod naslovom: »Laska pro lasku«. Nemam pri ruci toga prijevoda.

U kolikoj je cijeni bila kod mene Perina krepost, otkriva ponešto i moj sonet »Hrvatskoj omladini« na čelu Barbarićeva životopisa u I. izdanju....

.... Ja sam kao đak trećeg ili četvrtog razreda gimnazije bio složio sedam molitvica u spomen i zahvalu za sedam osobitih milosti, što ih je Barbarić primio od Gospodina te bih te molitvice po redu molio sedmicu dana, kad sam htio prositi kakvu pomoć s nebesa. A bila je moja nakana ili barem želja da ovu »Barbarićevu sedmicu« proširim u javnost. Žalim što nemam više tih molitvica u rukama....

.... I zbilja iz neobičnih milosti, što ih toliki vjernici, pa i inovjerci, kako sam se uvjerio na svoje oči pripisuju moćnom zagovoru Sluge Božjega, crpimo nadu pouzdanu, da će dobri Bog i posve neoborivim čudesima dokazati svetost i slavu skromnoga đaka... Upravo iznenađuje hitna spremnost s kojom se Petar odazivlje svojim štićenicima i na prvi zaziv. Ne sjećam se slična primjera u životu svetaca..

.... Barbarić bi ovjenčan svetačkim vijencem, mogao da preuzme važnu ulogu u Crkvi Herceg-Bosne među inovjercima, koji u sve to većem broju hodočaste na njegov grob...

Zaključujem: Obazirući se na vanrednu nevinost Petrova života, na herojizam njegovih kreposti, na mnogobrojne dosadašnje milosti po njegovu zagovoru te na poželjne plodove, kojima bi urodila njegova beatifikacija, držim, da ima nade za dobar uspjeh te beatifikacije......«

Na završetku ovoga svjedočanstva Oca Perice o Petru Barbariću želim nadodati, kako je on kao svećenik veoma revnovao za Petrovu slavu. O tome svjedoči Monsignor Ivo Gugić, koji je Petra dobro poznavao: »Osobito je bilo živahno njegovo opisivanje omladinskih uzora, kreposnih mladića, koje je i sam poznavao. Među prvima bio je Sluga Božji Petar Barbarić, stariji travnički kolega O. Perice. Prije njegova dolaska u Dubrovnik život ovog kreposnog mladića među dubrovačkom omladinom bio je tako rekuć nepoznat. Kasnije, kad nas je O. Perica upoznao s njegovim krepostima i bogobojaznim životom, rijetko je bilo naći i malo katoličko dijete, a da nije znalo, tko je Petar Barbarić. Njega je O. Perica — kako je sam govorio — već kao starijeg kolegu u travničkoj gimnaziji smatrao svecem. Zato je na dan njegove smrti, dok je Petar Barbarić ležao na odru, Perica ustao noću iz kreveta, došuljao se do Barbarićevog odra i odrezao mu malo kose. O. Perica gotovo sav svoj vijek nosio je Petrovu kosu uza se kao milu uspomenu i relikviju, dok nije pred rat, bojeći se, da je ne izgubi, predao na čuvanje rezidenciji Družbe Isusove u Zagreb. Zadržao je kod sebe diplomu Marijine Kongregacije na kojoj je bio originalni Petrov potpis kao nadstojnika. I nju je kao relikviju čuvao. Rado bi je pokazivao, upozoravajući na Petrovu pobožnost i vrline.....

Znajući da su Uzori potrebni, žalio je da nakon raspačanog izdanja Barbarićeva životopisa od Oca Puntigama nije došlo do drugog prerađenog izdanja. U tom je smislu više puta poticao Uredništvo Glasnika Srca Isusova i svoje redovničke poglavare. Zato je njegova radost bila vrlo velika, kad je 1936. došlo do drugog (Puntigam — Vanino) proširenog izdanja ovog životopisa. Knjiga je nešto kasnije objavljena, istom po njegovom dolasku u Dubrovnik, ali je odmah napravio narudžbu od više stotina komada. Ne ću nikada zaboraviti njegova radosna pogleda puna zahvalnosti, kad sam mu javio da sam raspačao ravnih 200 komada Barbarićeva životopisa...«

O. Perica bio je kao isusovac u 6 navrata odgojitelj u sjemeništu. Tri puta bio je u Travniku prefekt đaka i nastavnik na sjemenišnoj gimnaziji. U dva navrata bio je duhovnik u biskupskom sjemeništu u Šibeniku, a zadnje godine života bio je duhovnik u dubrovačkom sjemeništu. Kako je bio veoma agilan ozbiljno se bavio mišlju da pokrene novi list pod naslovom »Barbarić« ili »Barbarićev ljiljan«. Razmišljao je o trostrukoj mogućnosti tog lista:

1) da to bude mjesečnik za seminarce, bilo one koji se spremaju za svećenički bilo redovnički stalež ili gimnazijalce uopće;

2) ili da to bude mjesečnik za hrvatsku katoličku mladež s prilogom za sjemeništa;

3) ili napokon da to bude mjesečnik za vjernike uopće s prilogom za sjemeništa.

U program toga mjesečnika stavio je:

1) Rasprave i članke o svećeničkom i redovničkom zvanju; o odlikama i znakovima toga zvanja.

2) Priprava za zvanje, dužnosti zvanja. Povijest uzgoja klera. Uzgoj svećenika u Starom Zavjetu. Uzgoj svećenika u Novom zavjetu. Prvo sjemenište: Nazaret. Drugo sjemenište: obala galilejskoga mora. Treće: uz apostole. Četvrto: uz biskupe.

3) U list bi došli radovi seminaraca u stihu i prozi. Povijest sjemeništa u pojedinim biskupijama i narodima. Život i rad klera uopće, u našem narodu napose. Svećenički ideal: »Svima postati sve!« Svećenički likovi u našem narodu.

4) Životopisi uzornih seminaraca.

5) Milosti po zagovoru Sluge Božjega Petra Barbarića.

Želio je da list izlazi i preko praznika.

Žalibože, da nije nikad došlo do ostvarenja ovako lijepe zamisli. Kod drugih naroda, na primjer kod Francuza, postoji takav međusjemenišni list pod naslovom »Servir« (služiti), a ima tiražu od 8.000 primjeraka. Osim Francuske ima pretplatnika i po drugim evropskim, azijskim, afričkim i latinsko - američkim zemljama. Mi, hvala Bogu, imamo danas u Hrvatskoj brojna dječačka i bogoslovna sjemeništa za pripravu svećeničkih i redovničkih kandidata. Kako bi bilo lijepo da imamo i međusjemenišni list. Danas već mnoge župe ili barem dekanati nastoje imati svoje listove. A zar da naša sjemeništa zauvijek ostanu bez svoga lista? Ne bi li nas lik uzor-seminarca Petra Barbarića mogao okupiti u međusobnoj suradnji, a možda i u izdavanju kakvoga lista? Tema veoma korisna za razmišljanje i diskutiranje.

Glasnik Srca Isusova i Marijina, koji već dulje vremena ima stalnu rubriku Petra Barbarića, posvetio je čitav srpanjski broj 1967. sjemeništarcima i bio veoma lijepo primljen od naše publike. To je znak, da kod nas postoji i te kako zanimanje za sjemeništa i život u njima. Tim više što su nam sva sjemeništa puna bilo bi za kakav eventualni međusjemenišni list i suradnika, a i materijala za pisanje, a nadajmo se i onih koji bi to rado čitali. Sigurno da su svi sjemenišni poglavari, odgojitelji i profesori veoma zatrpani poslovima i dužnostima i među njima ne bi bilo baš tako lako naći urednika za jedan novi časopis. No kad bi biskupske konferencije pronašle svećenika, koji bi se isključivo bavio uređivanjem međusjemenišnog lista, onda bi se i ta zamisao bez sumnje mogla lako ostvariti. Kad bi se uistinu i ostvarila, bila bi to velika korist i za naša sjemeništa, a i uopće za promicanje svećeničkih i redovničkih zvanja. A može li biti ljepšeg i katoličkijeg apostolata od toga?

PREMINULI PRIJATELJI KAUZE PETRA BARBARIĆA

O mnogima je već napisano u prvom i drugom Petrovu životopisu. Na ovome mjestu na osobit način želimo spomenuti još trojicu:

1) Uzoritog kardinala Dr. Alojzija Stepinca, koji u jednom pismu tadanjem provincijalu Hrvatske Pokrajine Družbe Isusove piše kako je ovlastio Nadbiskupa — Koadjutora Dr. Franju Šepera, da u njegovo ime napiše peticiju Sv. Ocu Papi za uvođenje apostolskog procesa u Kauzi Sluge Božjega Petra Barbarića, budući da on sam u internaciji nije to mogao učiniti.

2) O. Antuna Prešerena, slavenskog asistenta Družbe Isusove. O. Prešeren bio je sam travnički đak, pitomac Nadbiskupskog Dječačkog Sjemeništa od prvog pa sve do osmog razreda. Što više, nekoliko je godina bio i suvremenik Petra Barbarića. Boravio je u zavodu, kad je Petar umro i bio sahranjen na travničkom groblju Bojni. Bio je neposrednim svjedokom glasa svetosti u kojem je Petar živio i umro. Još je i u staračkoj dobi sačuvao svježe uspomene na pitomca, koji se je digao do heroizma u bogoslovnim krepostima te koji je bio izvanredan u štovanju Presvete Euharistije, Presv. Srca Isusova i Bezgriješne Djevice. Poznavao je Barbarića kao izvrsna đaka a u isto vrijeme blaga i ponizna druga.

Taj i takav Petar Barbarić imao je silan utjecaj na travničke sjemeništarce dok je živio s njima, a još više nakon smrti. Prvi Petrov životopisac O. Puntigam, a isto tako i ostali isusovci profesori i odgojitelji isticali su ga kao uzor svima i u svemu. Sve je to osobno proživljavao i mladi Antun Prešeren, rođak Franca Prešerena, najvećeg slovenskog pjesnika i nećak ljubljanskog biskupa Jegliča.

Nakon smrti Patra Prešerena 7. ožujka 1965. izišao je u Rimu njegov kratak životopis, koji je napisao France Dolinar. Na 5. stranici tog djelca stoji i ovaj odlomak: »Dr. Anton Jeglič djelovao je od 2. februara 1882. u Bosni, kamo ga je pozvao za suradnika nadbiskup Stadler... Tako je tadanji arhiđakon vrhbosanskoga kaptola Dr. Jeglič g. 1894. pozvao svoga nećaka Antuna Prešerena u Travnik.... Jedanaestgodišnji Antun našao je među tadanjim travničkim gojencima sadašnjeg hrvatskog svetačkog kandidata Petra Barbarića i kroz nekoliko godina naslijedio ga kao prefekt Marijine Kogregacije. Kad je uveden proces za Barbarićevu beatifikaciju, P. Prešeren se je veoma zauzimao za nj.....«

U praznicima 1961. O. Prešeren ponovno brižno čita Petrov životopis od Puntigam - Vanina, koji mu osvježuje mnoge uspomene iz davnih dana što ih je proveo u društvu s Petrom i uopće u travničkom sjemeništu. I ovo čitanje ostavlja na nj dubok dojam te se ponovno i ponovno zauzima kod Generalnog Postulatora D. I. Oca Pavla Molinari za kauzu Petra Barbarića, a radi iste stvari u neprestanoj je pismenoj vezi s isusovačkim provincijalom u Zagrebu. Za vrijeme zasjedanja II Vatikanskog sabora razgovara s našim biskupima o promicanju Petrove kauze. Njegovom smrću kauza je u Rimu izgubila velikog prijatelja.

3) O. Karla Grimma, provincijala hrvatske pokrajine Družbe Isusove. O. Grimm bio je punih 12 godina provincijal i to u najtežim ratnim i poratnim vremenima. Za vrijeme rata putovao je u Rim radi službenih posala svoje provincije. Ondje se je veoma

zauzimao kod kompetentnih osoba za promicanje kauze Petra Barbarića. U Zagrebu je dao izdati velike slike Sluge Božjega, koje ga prikazuju u posljednjim danima bolesti s kongreganističkim znakom oko vrata. O. Grimm je govorio, da je to najizražajnija slika Sluge Božjega iz čijeg se izmučenog pogleda zrcali svetost i produhovljenost. Kao provincijal obavljao je vizitaciju u Travniku i ondje je bio svjedokom svega onoga neprestanog strujanja posjetilaca i molitelja na Petrovu grobu, a u razgovorima sa svojim podložnicima rado je i često o tome govorio, te se je vidjelo da mu kauza Petra Barbarića uistinu leži na srcu.

Ovo smo naveli na spomen preminulima a na poticaj živima. Put je do beatifikacije i kanonizacije dug i zato traži mnogo suradnika. Mnogi su nas na tome putu već ostavili i zamijenili ovaj život boljim. Na nama je da nastavimo kročiti dalje, dok ne dođemo do cilja.

IZ PISAMA VICE-POSTULATORU.

Uspjeh kauze Petra Barbarića jednim dijelom ovisi svakako i o našem zanimanju i zalaganju za nju. Što ono bude veće i svestranije, to će kauza više napredovati i prije doći do sretnog svršetka. Glasnik Srca Isusova i Marijina već godinu dana donosi u svakom broju članak o Petru Barbariću, a među zahvalnicama nalaze se i one u kojima vjernici zahvaljuju za razne milosti po zagovoru Sluge Božjega.

Na ovome mjestu navedimo nešto iz pisama vice-postulatoru, što dosada nije objavljeno, a što može poslužiti kao poticaj za daljne zanimanje u radu oko beatifikacije Petra Barbarića.

Đakovački biskup Preuzvišeni Stjepan Bäuerlein piše: »Dragi pater, nastojte svim silama da se što brže stvar causae Petra Barbarića razvije. Držim, da sve ovisi o vice-postulatoru, odnosno o postulatoru. Gospodin blagoslovio sva Vaša nastojanja...«

Jest, o postulatoru i vice-postulatoru ovisi mnogo i mi smo toga svijesni. Svoj ćemo posao ipak obaviti tim bolje i uspješnije, što nas više budu pratile molitve, žrtve i pomoć i naših duhovnih pastira, svećenika, redovnika, redovnica, bogoslova, sjemeništaraca i vjernika. Zato se i ovom zgodom svima najtoplije i najusrdnije preporučujemo želeći da kauza Petra Barbarića postane sve više naša zajednička stvar i briga.

Mariborski biskup Preuzvišeni Maksimilijan Držečnik piše: »Veseli me, da je postopek že tako daleč. Bog daj, da se postopek srečno dovrši«.

Preuzvišenom smo veoma zahvalni na dobrim željama.

Šibenski biskup Preuzvišeni Josip Arnerić piše: »Ja sam uistinu oduševljen za kanonizaciju Petra Barbarića i preporučujem svagdje njegovu kauzu...«

Iz nekadanjeg razgovora s Preuzvišenim saznao sam koliko mu leže na srcu svećenička zvanja. Šibenska biskupija još uvijek nema dosta klera. Neka promicanje kauze svećeničkog kandidata Petra Barbarića probudi u šibenskoj biskupiji što više svećeničkih zvanja za velike potrebe te naše dalmatinske biskupije.

Porečko - puljski biskup Dragutin Nežić u pismu vice-postulatoru izriče svoju suglasnost »o velikom značenju Petra Barbarića za sjemeništarce i opet za mladiće u svijetu...« O svemu je tome obavijestio i svoj kler u »Crkvenim Obavijestima« te preporučio životopis »Zvona Velike Subote«.

Presvijetli Gospodin Don Jakov Rendić, generalni vikar barske nadbiskupije, piše: »Koliko je do mene, nastojat ću da se ovdašnji puk upozna s divnom dušom, pa ću i u propovijedima, kao i kod mladeži i Sestara, govoriti a k tome i preporučivati se njegovu zagovoru u našim potrebama. Molit ćemo, osobito s djecom, da dragi Bog čim prije se udostoji ispuniti naše želje i da Sv. Crkva proglasi našeg Brata uzorom kreposti i Zagovornikom na nebu. Daj, Bože, da se to uskoro ostvari!....«

Bilo bi lijepo da što više naših svećenika u propovijedima, osobito koje su namijenjene mladeži, govore o životu i krepostima Petra Barbrića. Mladeži su potrebni živi i konkretni uzori, koji će ih primjerom borbe za krepost i nevinost oduševljavati i poticati na izgradnju vlastite ličnosti. »Volim umrijeti nego li se nečistim grijehom okaljati« — bilo je jedno od životnih načela Petra Barbarića. On se je toga načela uistinu i držao, premda je to mnogo puta

iziskivalo žrtvu, odricanje i svladavanje. No to ga je dovelo do heroizma u kreposti. »Mladost je dana za heroizam, ne za uživanje« — divno je rekao Paul Claudel. Petar Barbarić shvatio je to krasno i toga se držao u mladim godinama. Njegov primjer može poslužiti kao poticaj svakome mladiću koji u proljetnim olujama želi ostati čist i neporočan i koji se želi uspeti na vrhunce herojskih kreposti.

O. Ivan Kukula D. I., učitelj novaka: »Želim, da Vam Gospodin po zagovoru Bezgrješne obilno blagoslovi sve Vaše planove i napore u smjeru beatifikacije i kanonizacije našega Petra.... Dao Bog, da stvar više ne zastane, nego da se u kontinuiranom radu iskoriste sva sredstva, koja nam je Providnost stavila na raspolaganje. Ovdje napose mislim na molitvu za samu beatifikaciju kao i na pouzdanje u moć Petrova zagovora, da izmolimo njegovim posredovanjem potrebna čudesa....«

O. Kukula je i kao dugogodišnji provincijal hrvatske pokrajine Družbe Isusove veoma nastojao oko promicanja kauze Petra Barbarića, te često o toj stvari pisao višim poglavarima u Rim.

O. Andrija Glavaš D. I., superior rezidencije Družbe Isusove u Beogradu: »Ne će nas zaboraviti dragi naš Subrat. I ja se, naime, nadam da će me bar malo zagovarati, jer sam u Glasniku počeo oddosno obnovio u koliko je dozvoljen kult Sluge Božjega. Tada smo izdali i životopis Puntigam - Vanino. I sličice smo izdali... Za sve gornje nije bila moja inicijativa, nego iz Rima i O. Anđelka Jurića, provincijala«.

Sluga Božji Petar Barbarić bio je velik štovatelj i apostol Srca Isusova. Bio je i revni čitalac i širitelj Glasnika Srca Isusova. Zato je zadužio naš hrvatski Glasnik Srca Isusova, a on mu se odužio time što je izdao njegov životopis i sličice, te uveo stalnu rubriku njemu posvećenu. Kada je Glasnik Srca Isusova u jesen g. 1963. nakon duljega razmaka opet počeo izlaziti bilo je naravno da će nastaviti svoju

nekadanju tradiciju i ustupiti nešto prostora kauzi Petra Barbarića.

Svijesni smo, da nije bilo rada prije nas, sada bi bilo daleko teže raditi. Stoga smo zahvalni svim pionirima u promicanju kauze Petra Barbarića: njegovim bivšim vice-postulatorima, urednicima Glasnika Srca Isusova, piscima članaka o Petru Barbariću kao i svima onima koji su bilo što ili na bilo koji način učinili za tu kauzu. Neka ni danas ne uzmanjka požrtvovnih i velikodušnih duša zagrijanih za istu stvar pa će kauza lijepo napredovati.

O. Mato Rusan D. I. župnik u Borovici u Bosni: »Lani na Petrovo u autobusu iz Kaknja do Sutjeske pitam jednu ženu iz Sutjeske, je li i ona putuje iz Kaknja s proštenja sv. Petra? — Ne, nego iz Travnika. — Što ima i u Travniku sv. Petar? — Ne, nego sam bila na grobu Petra Barbarića. Bila kiša, kaže, ali bilo mnogo svijeta. Mene sve ovo što se poduzima i počelo pisati potaklo, da počnem moliti za stvar nakon prekida od više godina. . . . .«

Borovica je župa poznata po visokom vjerskom životu. U njoj će se moći stoga puno učiniti i za kauzu Petra Barbarića. No tu kauzu preporučujemo dobrohotnosti svih naših župa, župnika i vjernika.

Vice-postulator zahvalan je svima i za sve što se je dosada učinilo za kauzu Petra Barbarića. Očekuje pomoć i suradnju i u buduće. Da bi što više bio u kontaktu sa svima koji su zainteresirani za kauzu stavlja i ovdje svoju odresu:

O. Josip Antolović D. I.
vice-postulator
Zagreb 02-345
Voćarska cesta 106.

IZREKE PETRA BARBARIĆA

1. Od svih putova što vode u nebo, meni se čini najkraćim, najlakšim i najpouzdanijim onaj, kojim čovjek ide ispunjajući svoje obične dužnosti.
2. Za svećeničko bih zvanje bio spreman i sto puta umrijeti.

DEVETNICA PETRU BARBARIĆU

Izmoli svaki dan kroz devet dana:

1. Jednu desetku krunice. (Ako možeš izmoli čitavu krunicu. Petar Barbarić uvijek ju je tako rado molio).
2. Molitvu za proglašenje Petra Barbarića blaženim.

Božansko Srce Isusovo, udostoj se proslaviti svog vjernog slugu Petra i daj da po njegovu uzoru sve više ljubimo Tvoje Presveto Srce i Tebi u čistoći tijela i duše vjerno služimo.

Nebeska Kraljice i Majko naša Marijo, izmoli svojim svemogućim zagovorom kod Boga, da Tvoje odabrano dijete bude naskoro uzvišeno na čast oltara. Amen.

— — —

U vezi s ovom molitvom neka mi bude dopušteno da navedem jedan svoj nezaboravan doživljaj.

Dne 5. svibnja 1967. vraćao sam se vlakom iz Rima, kamo sam išao po upute k Ocu Pavlu Molinari, generalnom postulatoru Družbe Isusove. Upute su se odnosile na moju službu vice-postulatora u kauzi Sluge Božjega Petra Barbarića. Moj je suputnik bio i redovnički mi subrat O. Stjepan Gak D. I., koji se je nakon 25 godina izbivanja vraćao u domovinu da posjeti staricu majku. On djeluje kao misionar - profesor na papinskom filozofskom fakultetu u Pooni u Indiji. Tamo negdje iza Firenze izvadili smo svoje brevire, da izmolimo tu svoju svećeničku molitvu. O. Gak pokaza mi u svome breviru sličicu Petra Barbarića s molitvom za njegovu beatifikaciju, te mi reče: »Ovu sličicu nosim još iz Travnika, i svaki dan molim tu molitvu«. Bio sam ganut. Naš dragi misionar ponio je sličicu Petra Barbarića, da mu bude pratilica na svim njegovim dalekim putovanjima. I on svaki dan stigne izmoliti molitvu za njegovu beatifikaciju. Takva molitva sigurno mora biti mila Gospodinu.

Milosti postignute na zagovor Sluge Božjega Petra Barbarića, molimo, neka se jave Ocu Vice-postulatoru:

O.Josip Antolović D. I.
Zagreb 02-345
Voćarska 106.

Pretplatite se, čitajte i širite Glasnik Srca Isusova i Marijina, koji ima stalnu rubriku o Petru Barbariću. Taj je glasnik nekoć bio naš najrašireniji vjerski list. Neka ni danas ne ostane bez njega nijedna hrvatska katolička obitelj. S Presvetim Srcem Isusovim ući će poseban blagoslov u vašu kuću.

PRIDRUŽITE SE MOLITVENOJ AKCIJI SVAKOGA PETNAESTOGA DANA U MJESECU!

Jedan je od puteva koji će dovesti do beatifikacije Petra Barbarića molitva i žrtva. Valja mnogo moliti i prinositi žrtve da Presveto Srce zo zagovoru Bezgrješne Djevice proslavi svoga Slugu. U tu je svrhu grupa sjemeništaraca u Dječačkom Sjemeništu u Zagrebu započela svakog 15. dana u mjesecu, jer je Petar Barbarić umro 15. travnja 1897., prikazivati Sv. Pričest, a i druga pobožna djela za njegovu beatifikaciju. Njima su se pridružili i sjemeništarci Biskupskog Sjemeništa u Dubrovniku, koji su i inače veoma zauzeti za proslavu svoga miljenika, kako običavaju nazivati Petra Barbarića. Započeti krug se širi i dalje, pa se priključiše i neki članovi liceja — pripravnog bogoslovnog tečaja u Đakovu. Bilo bi dobro kad bi se toj molitvenoj akciji svakoga 15. dana u mjesecu pridružila i ostala naša sjemeništa i bogoslovna i dječačka i ona za pripravu svjetovnih svećenika i ona za pripravu redovnika. No ta akcija treba da iziđe iz zidova naših sjemeništa pa prеđe i na naše župe te zađe i u sve hrvatske katoličke obitelji. Ako na taj način postanemo velika molitvena vojna, onda možemo biti sigurni, da će Presv. Srce uskoriti čas proslave svoga vjernoga sluge i apostola Petra Barbarića. U dubokom povjerenju prema Presv. Srcu Isusovu, sjećajući se Njegovih riječi, da će bla-

gosloviti sve pothvate svojih štovatelja mi čitav ovaj veliki posao oko beatifikacije Petra Barbarića stavljamo pod osobitu zaštitu Presvetoga Srca Isusova.

PRIMJER ZALAGANJA ZA KAUZU PETRA BARBARIĆA

Sjemeništarac dubrovačkog sjemeništa Damjan Raguž, rodom iz župe Prenj-Dubrave u Hercegovini, veoma se založio za promicanje kauze Petra Barbarića. U tu svrhu podijelio je u svom rodnom kraju mnogo Petrovih sličica i raspačao 60 komada knjižica »Zvona Velike Subote«. Na njegov poticaj prigodom 70-godišnjice smrti Sluge Božjega 300 hercegovačke djece molilo je za Petrovu beatifikaciju. On je uvjeren, da u njegovoj rodnoj župi više nema vjernika, koji ne bi znao za Petra Barbarića. Doista lijep primjer rada i zalaganja! Ako bi imao sebi sličnih brzo bismo dočekali Petrovu proslavu od strane svete Crkve. Ugledali se stoga u njega mnogi!

LITERATURA:

P. Ludwig Esch S. I.: Neue Lebensgestaltung in Christus, Arena - Verlag Würzburg, 1958.

Paolo Molinari S. I.: I Santi e il loro culto, Roma 1962.

Vittorio Marcozzi S. I.: Ascesi e psiche, Morcelliana, Brescia 1963,

»Lumen gentium« — Dogmatska konstitucija o Crkvi, službeni hrvatski prijevod Split, 1967.

SADRŽAJ

Predgovor 3
Kako je Petar Barbarić pretekao II Vatikanski Koncil? 5
Svetost — Čiji je to izum? 10
Vara li se američki sociolog? 22
Primjeri privlače 29
»Kod nas su samo tri odlikaša« — Prvo pismo 32
»Tvoja se vila u po zime javlja!« — Drugo pismo 37
»Parlataš li kako talijanski?« — Treće pismo 41
»Školska nam je godina sretno prošla « — Četvrto pismo 45
»... Stočani jedva se dokotrljali od debljine« — Peto pismo 51
»Duh je, hvala Bogu, u opće dobar« — Šesto pismo 54
»Svetkovina Presv. Srca se proslavila uprav krasno« — Sedmo pismo 56
»...Da dademo oduška mlađahnim grudima« — Osmo pismo 62
»Život nam je u ruci našeg najboljeg Oca« — Pisma ocu 65
»...Bojim se da me ne nazovu Zweibeinige Apotheke« — Pisma bogoslovu Kelavi . . 68
»Kako će ova bolest dugo trajati, Bog zna« — Pismo bratu Ivanu 71
»...Gdje bih najvolio umrijeti... — U Travniku — Pismo bratu Marku franjevcu . . 73
Petar Barbarić u očima Petra Perice . . 76
Preminuli prijatelji Kauze Petra Barbarića . 86
Iz pisma vice — postulatoru 89

Od istog pisca

IGNEM VENI MITTERE (rasprodano)

I TI SI CRKVA (rasprodano)

GOSPODIN TE ZOVE (rasprodano)

SVEĆENIK VJERNIKU U NAJSVETIJE DANE

NA PUTEVIMA GOSPODNJIM
(Svjedočanstva o pozivu u svećenički ili redovnički stalež sabrana iz knjiga, časopisa, pisama i autobiografskih prikaza)

U ŠKOLI DUHA

DUHOVNI PROFIL PETRA BARBARIĆA